

Vrijetijdsmonitor 2007

*Onderzoek naar deelname van Amersfoorters aan sport, cultuur
en recreatie*

Gemeente Amersfoort
Sector Dienstverlening, Informatie en Advies (DIA)
Onderzoek en Statistiek
Ben van de Burgwal
Ronald Meijer, Hyke Jongema, Klaartje Asselbergs

Uitgave en rapportage:

Onderzoek en Statistiek, gemeente Amersfoort.

Postbus 4000, 3800 EA Amersfoort.

Bezoekadres: Stadhuisplein 1, kamer 4.16.

Telefoon (033) 469 4651. Fax (033) 469 54 54.

E-mail: statistics@amersfoort.nl

Opdrachtgever: afd. WSO/MO/CTS, Gemeente Amersfoort

april 2007

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Samenvatting	7
<u>1. Inleiding</u>	<u>11</u>
1.1 Kader en achtergrond	11
1.2 Opzet van het onderzoek	11
1.3 Opbouw van de rapportage	11
<u>2. Sportdeelname</u>	<u>13</u>
2.1 Inleiding	13
2.2 Landelijke tendensen	14
2.3 Sportbeoefening door Amersfoortse volwassenen	15
2.4 Profiel van de sportbeoefenaar	18
2.5 Plaats en wijze van sportbeoefening	21
2.6 Beoordeling van de sportaccommodaties	23
2.7 Motivatie om aan sport te doen	24
2.8 De kosten van sport	25
2.9 Tevredenheid over het aanbod	26
<u>3. Openlucht recreatie</u>	<u>27</u>
3.1 Inleiding	27
3.2 De recreatiegebieden	28
3.3 Bezoek aan recreatiegebieden in de openlucht	29
3.4 Activiteiten in het recreatiegebied	31
3.5 Autogebruik licht afgenomen	33
3.6 Tevredenheid over de mogelijkheden van openlucht recreatie	35
3.7 Groen-blauwe Structuur	35
<u>4. Evenementen en toeristische activiteiten</u>	<u>37</u>
4.1 Inleiding	37
4.2 Bezoek aan en bekendheid van Amersfoortse evenementen	37
4.3 Waardering evenementen	39
<u>5. Deelname aan kunst en cultuur</u>	<u>43</u>
5.1 Inleiding	43
5.2 Actieve kunst- en cultuurparticipatie	43
5.3 Bekendheid en bezoeken aan culturele instellingen	44
5.4 Passieve kunst- en cultuurconsumptie	47

5.5	Méer kunst en cultuur?	48
5.6	Informatiekanalen	50
Bijlage: vragenlijst met scores in %		53

Amersfoort beoogt een stad te zijn waar zowel bewoners als bezoekers hun vrije tijd op een plezierige en gevarieerde wijze kunnen doorbrengen. De sector WSO - onder meer verantwoordelijk voor het faciliteren van sportaccommodaties en culturele en recreatieve voorzieningen - heeft in diverse (kader)nota's het voorgenomen beleid ten aanzien van sportdeelname, toerisme, recreatie, kunst en cultuur uiteengezet. Om dit beleid te kunnen toetsen en desgewenst bij te sturen heeft de sector behoefte aan een periodieke monitoring onder de bevolking.

Daartoe is in het najaar van 2006 een Vrijetijdsmonitor gehouden onder een representatief deel van de volwassen bevolking van Amersfoort. Het veldwerk leverde een respons op van 61% (ofwel 1.214 ingevulde vragenlijsten). Dit onderzoek vormt in grote lijnen een herhaling van het onderzoek dat in 1998 en 2003 is gehouden. Daardoor is het mogelijk ontwikkelingen aan te geven.

Sportdeelname

Sportieve stad

Amersfoort is een sportieve gemeente: 73% van de Amersfoorters van tussen de 18 en 75 jaar heeft in het afgelopen jaar gesport en bijna 40% ziet zichzelf als een sporter. Het percentage dat gesport heeft is ten opzichte van 2003 ongeveer gelijk gebleven. Wel hebben de 'sporters' vorig jaar hun favoriete sport iets vaker beoefend.

Fitness voor conditie populairste sport

Fitness voor conditie is veruit de meest beoefende sport onder volwassen Amersfoorters: 28% van de Amersfoorters heeft deze tak van sport in het afgelopen jaar beoefend. De top vijf van meest beoefende sporten bestaat verder uit wandelen, fietsen, hardlopen en zwemmen. Ieder van deze sporten is in het afgelopen jaar door zo'n 15% van de Amersfoorters beoefend. Over het algemeen gesproken lijkt het erop dat individuele sporten steeds populairder worden, terwijl het aantal beoefenaars van teamsporten stagneert. Vooral fitness (voor conditie en kracht), duiksport, golfen, hardlopen, wandelen en fietsen zijn in populariteit toegenomen. De zwemsport, squash en het schaatsen hebben het moeilijk, het aantal beoefenaars van deze sporten liep tussen 2003 en 2006 terug. De terugloop van het schaatsen komt daarbij vooral door het ontbreken van natuurijs.

Mannen tot 50 jaar en hoger opgeleiden sporten het meest

De sportparticipatie varieert met name naar persoonskenmerken. Vooral jongeren en hoger opgeleiden sporten veel. Dit is in overeenstemming met de landelijke cijfers. Maar anders dan het landelijke beeld sporten mannen vaker dan vrouwen in Amersfoort.

Verder is in Amersfoort de sportdeelname onder hoger opgeleiden en onder mannen sinds 2003 toegenomen, terwijl de lager opgeleiden en de vrouwen juist minder zijn gaan sporten.

Eén van de doelstellingen van het sportbeleid van de gemeente is om de sportparticipatie onder 55-plussers te verhogen. Gemeten over de periode 1998-2006 is de doelstelling van 5% groei zeker gehaald, hoewel er in de laatste jaren geen toename gemeten is.

Steeds meer mensen sporten ongeorganiseerd

De verschuiving naar individuele sporten is ook terug te zien in een toename van het aantal mensen dat ongeorganiseerd sport. Deze trend is sinds de eerste sportmonitor van 1998 al zichtbaar. Deze trend valt samen met een ontwikkeling dat de openbare ruimte (park, trapveldje, de openbare weg) steeds belangrijker wordt als accommodatie om te sporten. Daarnaast winnen de commerciële sportinstellingen terrein, dankzij de groeiende belangstelling voor fitness. Een steeds grotere groep mensen die aan fitness doet, doet dit echter niet bij een commerciële instelling, maar ongeorganiseerd of via het eigen bedrijf.

Minder mensen sporten binnen Amersfoort

De toenemende populariteit van wandelen en fietsen en in mindere mate van hardlopen zorgt er ook voor dat er een steeds grotere groep (15%) is die niet in een specifieke gemeente sport. Daarnaast is er ook nog een groep (18%) die voor de sportvoorziening aangewezen is op een andere gemeente. In de meeste gevallen gaat het hierbij om sporten die niet in Amersfoort beoefend kunnen worden of waarvoor in Amersfoort maar beperkt accommodaties te vinden zijn.

Kosten grootste kritiekpunt op de sportaccommodaties

De meeste sporters zijn tevreden met de kwaliteit en de bereikbaarheid van de verschillende sportaccommodaties. Het sportfondsenbad scoort op het punt van de kwaliteit echter een stuk minder. Een grote groep gebruikers beoordeelt de kwaliteit van het bad als matig. Over de kosten van de verschillende accommodaties is een grote groep aanzienlijk minder positief. Zo'n 36% van de Amersfoortse sporters vindt de prijs-kwaliteitverhouding van de accommodatie matig of slecht. Vooral gebruikers van commerciële sportaccommodaties en gebruikers van zwembaden zijn negatief over de kosten van de voorziening.

Vooraf sporten om gezond en in conditie te blijven

Sporten wordt door de meerderheid van de Amersfoorters vooral gedaan om de conditie te verbeteren en voor de gezondheid. Ook het sporten voor de sociale contacten is voor veel mensen een belangrijke motivatie. Vooral mensen die in verenigingsverband of ongeorganiseerd met vrienden sporten doen dit om de gezelligheid of vanwege de sociale contacten. Sporten om recreatief bezig te zijn is voor veel ouderen een belangrijke motivatie.

Tijdgebrek en kosten belangrijke redenen om niet aan sport te doen

Bijna de helft van alle Amersfoorters zou wel meer aan sport willen doen. Het zijn echter vooral de mensen die al sporten die ook wel meer zouden willen sporten. Van de mensen die nog niet sporten zou iets meer dan een kwart wel aan sport willen doen. Voor de mensen die wel meer willen sporten is tijdgebrek het grootste obstakel om dit niet te doen. Een groeiende reden om niet meer te sporten zijn echter de kosten van sport. Voor een kwart van de mensen is dit een reden om niet meer te sporten. In 1998 was dit nog 15%.

Gemiddeld is de Amersfoortse sporter 220 euro per jaar kwijt aan contributie en nog eens 140 euro aan overige kosten als kleding, materiaal en vervoer. Er zitten hierbij wel grote verschillen tussen de verschillende sporten en tussen de verschillende accommodaties. Vooral gebruikers van commerciële sportinstellingen hebben hoge contributiekosten.

Tevredenheid met het aanbod

De meeste Amersfoorters zijn tevreden over het sportaanbod in de stad. Daarnaast is er een grote groep die geen oordeel heeft over de sportvoorzieningen, doordat ze zelf niet sporten of doordat ze tevreden zijn met de sport die ze beoefenen en niet de noodzaak voelen om zich verder te oriënteren. De kleine groep die niet tevreden is met het sportaanbod in de stad beperkt zich vooral tot de mensen die veel verschillende sporten beoefenen. Vooral een kunstijsbaan wordt vaak genoemd als een accommodatie die in Amersfoort gemist wordt.

Openluchtrecreatie

Groengebieden

De meeste groengebieden in de gemeente Amersfoort hebben in 2006 meer bezoekers getrokken dan in 2003. Met name Stadspark Schothorst heeft een stijging doorgemaakt. Dit park heeft ook een hoog aandeel 'utilitaire' bezoekers: mensen die in of door het park komen voor een niet-recreatief doel. Daarnaast zijn de bossen ten zuiden van Amersfoort (Den Treek et cetera) veel door Amersfoorters bezocht: ongeveer de helft van de Amersfoorters had het gebied in het afgelopen jaar wel eens bezocht.

Activiteiten

Hoewel wandelen en fietsen uiteraard nog steeds populaire recreatieve activiteiten zijn in de groengebieden van Amersfoort en omgeving, is met name het aandeel Amersfoorters dat recreatief wandelt en 'de hond uitlaat' sinds 2003 enigszins gedaald. De categorie fietsen en 'overige activiteiten' is juist gestegen ten opzichte van het jaar 2003; bij deze laatste moet onder andere gedacht worden aan skeeleren en spelen met de kinderen. Net als in 2003 worden vooral de polders ten noorden van Amersfoort en het coulisselandschap ten oosten van Amersfoort door fietsers bezocht en de bossen (ten zuidwesten van Amersfoort) en nabijgelegen groengebieden door wandelaars.

Vervoermiddel

Recreanten gebruiken in 2003 iets minder vaak de auto om naar het recreatiegebied te komen. Dit komt vooral doordat het fietsen als activiteit in populariteit is gestegen. Over het algemeen pakken inwoners van de prioriteitswijken (Soesterkwartier, Randenbroek, Liendert/ Rustenburg, Schuilenburg, Kruiskamp/ Koppel) het vaakst de auto en komen Amersfoorters woonachtig in het centrum, vooral te voet naar recreatiegebieden.

Tevredenheid

Voor het overgrote deel is men tevreden over de mogelijkheden om buiten te recreëren in de gemeente (71%). Daarmee is de mate van tevredenheid gelijk gebleven. Eén op de vijf Amersfoorters is niet voldoende op de hoogte van de recreatiemogelijkheden, een stijging in vergelijking met 2003. Tevreden recreanten noemen vaak de bereikbaarheid en de diversiteit (bos, heide en polders) als sterkte punten van groengebieden in en rondom Amersfoort. Ontevredenheid wordt meestal veroorzaakt door verdwijning van groen voor de bouw van woningen (men voelt zich bijvoorbeeld ingesloten door Vathorst), de grote drukte in populaire recreatiegebieden en de verwaarlozing van recreatiegebieden door de beheerders.

Evenementen

Bekendheid en bezoek

Van de doorlopende activiteiten zijn in 2006, net als in 2003, de rondvaarten van Waterlijn en de fietsboot op de Eem het meest bekend bij de inwoners van Amersfoort. In vergelijking met 2003 heeft de rondleiding door de binnenstad in 2006 iets aan bekendheid moeten inleveren, terwijl de muziekoptredens op de Groenmarkt dit keer juist iets bekender zijn bij de inwoners van Amersfoort.

De bekendheid van een aantal jaarlijkse evenementen in Amersfoort is flink gestegen sinds 2003. Zo zijn met name het Smartlappenfestival, het Torenpopfestival en Proef Amersfoort sterk in bekendheid toegenomen (gemiddeld met 36%). Ook het bezoekersaantal nam iets toe. Het Jazzfestival, Dias Latinos en Koninginnedag trokken de meeste bezoekers onder Amersfoorters.

Waardering

Over het algemeen blijft de tevredenheid over het aanbod van evenementen en toeristische activiteiten in Amersfoort stijgen: in 1998 was 61% tevreden, in 2003 was dit 69% en in 2006 is 72% tevreden over het aanbod van evenementen in Amersfoort. Wel blijft het aandeel inwoners dat niet voldoende op de hoogte is vrij groot.

De rapportcijfers die in 2006 aan de evenementen zijn gegeven wijken niet veel af van de cijfers uit 2003. Het evenement met wederom de hoogste waardering is het Dorpsfeest Hoogland.

Vooraf het Torenpop- en het Smartlappenfestival kregen in 2006 een hogere waardering.

Deelname aan kunst en cultuur

Actieve kunst- en cultuurparticipatie: vooral fotografie

Net als in 2003 is ook in 2006 ruim eenderde van alle volwassen Amersfoorters op de één of andere manier zelf actief bezig geweest met culturele of kunstzinnige activiteiten. De grootste groep 'amateurkunstenaars' beoefent zijn hobby in ongeorganiseerd verband. Het meest actief zijn Amersfoorters met fotografie, film, video en muziek, zang en musical. Ten opzichte van 2003 zijn er geen grote veranderingen te constateren.

Passieve kunst- en cultuurparticipatie: theater de Flint minder bezocht

De bekendheid en het aantal bezoeken aan Amersfoortse culturele instellingen zijn ten opzichte van 2003 weinig veranderd. De openbare bibliotheek werd in 2006 het vaakst bezocht, namelijk door bijna de helft van de volwassen Amersfoorters. Het Stadsarchief en de kunstuitleen werden het minst bezocht. Wel valt op dat de bekendheid van het poppodium De Kelder is gestegen en het aantal bezoekers aan theater De Flint lijkt iets te zijn gedaald. Amersfoorters uit de prioriteitswijken kennen en bezoeken culturele instellingen minder vaak dan mensen uit andere wijken.

Bewoners van Vathorst zijn op gebied van kunst en cultuur ietsje minder actief dan de gemiddelde Amersfoorter. Bovendien richten zij zich meer op de andere gemeenten. Uitzondering vormt de Flint: bewoners van Vathorst bezochten de Flint even vaak als de gemiddelde Amersfoorter.

Méer kunst en cultuur?

Ongeveer de helft van de respondenten zou meer willen doen aan kunst en cultuur. Net als in 1998 en 2003 geven ze aan dat vooral een gebrek aan tijd hen ervan weerhoudt. Ook is er vaak geen bijzondere reden aan te geven volgens hen. Het komt er gewoon niet van. Men geeft veel vaker dan in 1998 en 2003 aan dat een grotere deelname aan kunst en cultuur te veel geld zou kosten.

Ruim 6% van de in kunst en cultuur geïnteresseerde Amersfoorters geeft aan niet (zo) tevreden te zijn over het kunst- en culturaanbod. In vorige peilingen lag dat aandeel rond de 10%.

Vooraf het kaartverkoopsysteem van theater De Flint wordt genoemd als motief dat men niet (zo) tevreden is: men vond het lastig om kaarten voor optredens in dit theater te verkrijgen. Dit heeft waarschijnlijk ook geleid tot een daling van het bezoekersaantal.

Informatiekanalen

Informatie over het aanbod kunst en cultuur in Amersfoort wordt, net als in 1998 en 2003, vooral via huis-aan-huis bladen verkregen. Het AD/Amersfoortse Courant wordt hiervoor aanzienlijk minder vaak geraadpleegd dan in voorgaande jaren wat waarschijnlijk te maken heeft met de naamsverandering van het dagblad en de afname van het aantal abonnees.

De culturele uitagenda "Uit in Amersfoort" is tussen 2003 en 2006 aanzienlijk bekender geworden onder Amersfoorters. Dit geldt niet alleen voor de papieren versie, maar ook voor de uitagenda op het internet: deze is bekender geworden en ook vaker bezocht in 2006.

1. Inleiding

1.1 Kader en achtergrond

In 2000 heeft de sector WSO drie verschillende kadernota's uitgebracht, die in hoofdlijnen het voorgenomen beleid voor de komende jaren beschrijven op het gebied van cultuur, sport en toerisme-recreatie. Voor cultuur betreft het de kadernota cultuurbeleid 2000-2007 "*stijl van de stad*", voor sport de kadernota sportbeleid 2000-2007 "*rollen of stilstaan*" en de kadernota toeristisch-recreatief beleid voor de periode 2000-2005 "*Buitenkans*".

Deze kadernota's zijn vervolgens in de afgelopen jaren verder uitgewerkt of worden nog uitgewerkt in programma's, waarbij op onderdelen is aangegeven hoe projecten worden gefinancierd en gerealiseerd.

In de drie genoemde kadernota's wordt de wens uitgesproken om meer dan in het verleden het geval was ontwikkelingen op genoemde beleidsvelden te monitoren. In de Stadspeiling van 1998 is hier een begin mee gemaakt: toen werd voor het eerst de vrijetijdsmonitor opgenomen.

In het najaar van 2003 en 2006 is deze monitor herhaald. Door de vraagstelling zoveel mogelijk hetzelfde te houden, is het mogelijk om ontwikkelingen te beschrijven. Dit geldt niet voor elk onderwerp; soms wijkt de vraagstelling toch iets af van voorgaande jaren, zodat de resultaten niet in relatie met andere jaren kunnen worden gebracht. Daar waar de resultaten goed vergelijkbaar zijn worden ontwikkelingen beschreven.

1.2 Opzet van het onderzoek

De Stadspeiling die in het najaar van 2006 is gehouden, stond geheel in het teken van de vrijetijdsbesteding. Het onderzoek is gehouden onder een representatieve groep van circa 2000 Amersfoorters in de leeftijd van 18 tot en met 82 jaar en exclusief de bewoners van instellingen en tehuizen. Deze Amersfoorters hebben een schriftelijke vragenlijst in de bus gekregen, die vervolgens na enkele dagen weer is opgehaald. Deze wijze van enquêteren leverde een respons op van 61%, ofwel 1214 ingevulde vragenlijsten.

De respons bleek enigszins vertekend, in die zin dat alleenstaanden, allochtonen en mannen iets waren ondervertegenwoordigd. Vrouwen, gezinnen met kinderen en mensen van middelbare leeftijd waren daarentegen iets oververtegenwoordigd. Door de uitkomsten achteraf te 'wegen' naar geslacht, leeftijd, huishoudensamenstelling en wijk waarin men woont, zijn deze vertekeningen zoveel mogelijk weggewerkt. Zij geven daardoor een goed beeld van de kenmerken, wensen en meningen van de volwassen Amersfoorters. De weging is gedaan naar personen van 18 jaar en ouder. De uitkomsten zijn vervolgens 'opgehoogd' naar de totale volwassen bevolking van 98.000 personen.

1.3 Opbouw van de rapportage

Allereerst zal in hoofdstuk 2 de sportdeelname van Amersfoorters en het profiel van de sporter worden besproken. Ook zaken als plaats, wijze, motivatie en de kosten van de sportdeelname komen hier aan bod. Om een kader te creëren worden de resultaten waar mogelijk vergeleken met landelijke

tendensen. In hoofdstuk 3 ligt de focus op het aanbod van en deelname aan openluchtrecreatie in Amersfoort. Hier wordt de tevredenheid van Amersfoorters over de recreatiemogelijkheden gemeten, in welke mate deze groengebieden worden gebruikt en met welk vervoermiddel de recreant de gebieden bezoekt. Vervolgens komen in het vierde hoofdstuk de evenementen en toeristische activiteiten van Amersfoort aan bod. In dit hoofdstuk staat de volgende vraag centraal: in hoeverre zijn de jaarlijkse evenementen en (doorlopende) toeristische activiteiten die in Amersfoort worden georganiseerd bekend bij de eigen inwoners; in hoeverre worden ze bezocht en hoe worden ze beoordeeld?

In hoofdstuk 5, welke gaat over de deelname van Amersfoorters aan kunst en cultuur, wordt gemeten in hoeverre Amersfoortse instellingen op het gebied van kunst en cultuur bekend zijn en bezocht worden door Amersfoorters. Ook hier wordt weer de waardering over het aanbod uitgesproken en wordt de vraag beantwoord op welke manier men zich op de hoogte stelt van wat er op uitgaansgebied, kunst en cultuur in Amersfoort te doen is. Bovendien gaat extra aandacht uit naar de wijk Vathorst, met de vraag in hoeverre de inwoners van deze wijk voor hun cultuurdeelname georiënteerd zijn op Amersfoort.

2. Sportdeelname

Amersfoort is een sportieve gemeente: circa 73% van de volwassen bevolking tot 75 jaar heeft in 2006 wel eens aan sport gedaan. Hoewel het aandeel sporters ten opzichte van 2003 ongeveer gelijk is gebleven, hebben de 'sporters' vorig jaar wel meer aan sport gedaan. Ook zijn ouderen meer gaan sporten. Vooral individuele sporten als fitness, wandelen en fietsen, zijn sterk in belangstelling gestegen. Daarmee samenhangend sporten Amersfoorters steeds vaker ongeorganiseerd. Met uitzondering van het Sportfondsenbad, is men in het algemeen tevreden over de sportaccommodaties.

2.1 Inleiding

De gemeente Amersfoort kent een grote waarde toe aan het stimuleren van sportbeoefening en beweging vanuit het oogpunt van gezondheid en de mogelijkheid tot zelfontplooiing. Vanuit dit perspectief is het belangrijk om de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend te blijven volgen en waar nodig het sportbeleid bij te stellen. In de kadernota sportbeleid 2000-2007 *Rollen of stilstaan* licht de gemeente haar ambities toe. Het sportbeleid kent drie componenten: accommodatiebeleid, sportstimuleringsbeleid en verenigingsondersteuning.

Centrale doelstelling in het sportbeleid is het aantal sportbeoefenaren in Amersfoort de komende jaren minimaal gelijke tred te laten houden met de groei van het inwoneraantal.

Tot eind 2005 werd deelname aan sport onder andere gestimuleerd middels het breedtesportplan 2000-2005. De beoogde resultaten van dat plan waren:

1. het stimuleren van de sportdeelname onder jongeren, zodat deze minimaal op het huidige peil blijft;
2. een stijging van de sportdeelname onder ouderen met minimaal 5%;
3. verbeteren van de kwaliteit van sportdeelname;
4. het versterken van de relatie tussen sport- en ander welzijns- en leefbaarheidsbeleid;
5. het kwalitatief versterken en instandhouden van bestaande sportinfrastructuur.

De afdeling Cultuur, Toerisme en Sport heeft behoefte aan een herhaling van het vragenblok *Sportdeelname* uit de Vrijtijdsmonitor van 2003. De uitkomsten dienen als input voor herijking en desgewenst bijsturing van het sportbeleid. Daarnaast is het onderzoek een onderdeel van de evaluatie van wat de kadernota sportbeleid 2000-2007 en het breedtesportplan 2000-2005 hebben opgeleverd. Concreet gaat het hier om de centrale doelstelling, zoals ook opgenomen in de Gemeentebegroting (percentage inwoners dat aan sport doet) en om de tweede en derde doelstelling van het breedtesportplan (waarbij kwaliteit van de sportdeelname vertaald kan worden in 'beoordeling van de kwaliteit van de accommodaties' en 'tevredenheid over hoeveelheid en diversiteit aan sportvoorzieningen').

Daarbij is het van belang om een onderscheid te maken in de zogenaamde aandachtswijken (Soesterkwartier, Kruiskamp/Koppel, Liendert/Rustenburger, Randenbroek/Schuilenburg) en de rest van Amersfoort. De resultaten zijn – voor zover mogelijk - vergeleken met landelijke ontwikkelingen, zoals onder meer blijkt uit de Rapportage Sport 2006 van het SCP.

Opzet

De opzet van dit hoofdstuk is als volgt: In paragraaf 2.2 worden de landelijke tendensen op het gebied van sportbeoefening beschreven om zo de ontwikkelingen in Amersfoort in een breder perspectief te kunnen zetten. Vervolgens wordt in paragraaf 2.3 een beeld geschetst van de mate waarin Amersfoortse volwassenen sporten en welke sporten ze dan beoefenen. In 2.4 wordt een profiel van de Amersfoortse sportbeoefenaar geschetst. Daarna wordt ingegaan op de vraag op welke locatie en op welke wijze men sport. Is dat bijvoorbeeld in georganiseerd verband of juist niet? Wat zijn de trends hierin? Paragraaf 2.5 gaat in op de beoordeling van de Amersfoortse sportaccommodaties. Hoe tevreden is men hierover? Paragraaf 2.6 geeft antwoord op de vraag waarom Amersfoorters sporten. Om gezondheidsredenen? Of zijn er nog andere redenen? Het hoofdstuk sluit af met de kosten die men heeft aan sporten en de tevredenheid met het aanbod.

2.2 Landelijke tendensen

Sport neemt in het maatschappelijke leven een steeds belangrijkere rol in. Dit blijkt onder meer uit de nog steeds groeiende aandacht in de media en de enorme bedragen die ermee gemoeid zijn. Het gaat daarbij vooral om de topsport. De breedtesport is vooral van belang vanuit de preventieve gezondheidszorg. Welke ontwikkelingen doen zich op dit gebied voor? Deze paragraaf beschrijft een aantal maatschappelijke trends in de Nederlandse breedtesport. Dit om een kader te bieden waarmee Amersfoort vergeleken kan worden.

Aantal sporters groeit licht

Sport, we hebben er allemaal wel een voostelling bij, maar wat het nu precies is, is een stuk moeilijker aan te geven. Dat het iedere zaterdag in competitieverband voetballen of tennissen sport is moge duidelijk zijn. Maar hoe zit het met af en toe een stukje fietsen of wandelen? Wat te doen met denksporten of een potje darten tijdens het stappen? Het blijkt een stuk lastiger om sport precies af te bakenen. In verschillende onderzoeken worden er dan ook verschillende definities gehanteerd, waardoor het lastig is om gegevens uit verschillende bronnen met elkaar te vergelijken. Gegeven de problemen met het definiëren van het begrip sport bestaat er geen eenduidig cijfer van het aantal mensen dat sport. Cijfers voor het aantal mensen in Nederland dat een sport beoefent variëren dan ook aanzienlijk. De gebruikte methode in dit onderzoek is afgeleid van de RSO methode¹. Volgens deze methode sportte in 2003 64% van de Nederlandse bevolking van tussen de 18 en de 80. In andere onderzoeken ligt dit percentage echter veel lager. Het percentage dat sport verschilt dus afhankelijk van de definitie van sport die wordt aangehouden, wat al deze onderzoeken echter gemeenschappelijk hebben is dat het aantal mensen dat sport al enkele jaren licht stijgt (CBS, 2006).

Individuele sporten het populairst

Individuele sporten die goed recreatief bedreven kunnen worden, zijn het populairst. In volgorde van populariteit zijn zwemmen, fitness, wandelen, hardlopen en fietsen de meest beoefende sporten. De populairste teamsport is nog altijd veldvoetbal. De populairste duosport is tennis. Veranderingen in de populariteit van sporten verschillen enorm tussen de verschillende onderzoeken. Volgens het RSO-onderzoek zijn trimmen/joggen, wandelsport, basketbal, handbal, hockey en korfbal in populariteit toegenomen, terwijl van de meeste andere sporten de populariteit is teruggelopen. Andere onderzoeken spreken die ontwikkelingen soms juist tegen. Het is op basis van deze gegevens dus moeilijk te zeggen welke sporten aan populariteit winnen en welke aan populariteit verliezen. Algemeen bestaat wel de consensus dat individuele, op conditie en gezondheid gerichte sporten als hardlopen en fitness al enkele jaren sterk in populariteit toenemen, terwijl vooral teamsporten het een stuk moeilijker hebben.

Verenigingsport, absolute toename relatieve afname

De sportbeoefening neemt dus al jaren licht toe, maar veel van deze groei zit in sporten die niet in verenigingsverband worden beoefend. Het aantal leden van sportverenigingen groeit de laatste jaren

---

¹ RSO = Richtlijn Sportdeelname Onderzoek.

echter wel gestaag: in totaal is 36% van alle Nederlanders lid van een sportvereniging. Deze groei is in verhouding tot de groei van het aantal sporters echter gering en uitgedrukt in een percentage van het aantal sporters neemt het aantal leden van sportverenigingen dan ook af. Zo'n 53% van de sporters is lid van een sportvereniging, aan het begin van de jaren negentig was dit nog 60%. Steeds meer mensen sporten zonder hierbij lid te zijn van enige vereniging of instelling. Een andere trend is dat het marktaandeel van commerciële sportaanbieders steeds verder toeneemt.

Profiel van de sporter

Wat uit de verschillende onderzoeken duidelijk naar voren komt is dat er grote verschillen zijn in de mate van sportbeoefening tussen verschillende bevolkingsgroepen. Met name leeftijd en opleidingsniveau hebben grote invloed op het wel of niet sporten. Naarmate men ouder wordt, neemt de sportbeoefening sterk af. Volgens de AVO²-onderzoeken van het SCP sport in de leeftijdsklasse van 20 tot 35 jaar zo'n 79% van de bevolking. Onder 65-plussers is dit nog maar zo'n 42%. Van de mensen met een hbo- of universitaire opleiding sport 84%; van de mensen met ten hoogste mavo is dit 58%. Ook inkomen is van invloed, hogere inkomensgroepen sporten aanzienlijk vaker dan lagere inkomensgroepen. Opvallend genoeg zijn er volgens de AVO-methode geen verschillen naar geslacht. Mannen en vrouwen sporten beide even vaak. Volgens de RSO-methode doen mannen wel iets vaker aan sport dan vrouwen.

Waar de onderzoekers het wel met elkaar over eens zijn, is de keuze van de sport. Vrouwen beoefenen vaker dan mannen solosporten terwijl mannen juist vaker duo- en teamsporten beoefenen. Een gevolg hiervan is dat mannen ook vaker dan vrouwen lid zijn van een sportvereniging. Naast andere sporten beoefenen mannen ook vaak meer sporten en sporten ze ook frequenter.

2.3 Sportbeoefening door Amersfoortse volwassenen

De harde cijfers

De meeste gemeentelijke sportvoorzieningen in Amersfoort worden intensief gebruikt: zo stonden voor de gezamenlijke Amersfoortse zwembaden (inclusief Bosbad) voor 2006 in totaal 643.000 bezoekers op de teller, werden de overdekte accommodaties (gymlokalen, sporthallen en -zalen) gebruikt door in totaal circa 1,1 miljoen scholieren en oudere sporters en waren circa 400.000 sportievelingen te vinden op de velden en de atletiekbaan.

Dat betekent dat gemiddeld elke Amersfoorter van jong tot oud in 2006 15 keer een gemeentelijke sportaccommodatie bezoekt. Tenminste, als we er even voor het gemak vanuit gaan dat het aantal Amersfoorters dat elders sport even groot is als het aantal mensen dat vanuit een andere gemeente in Amersfoort gaat sporten.

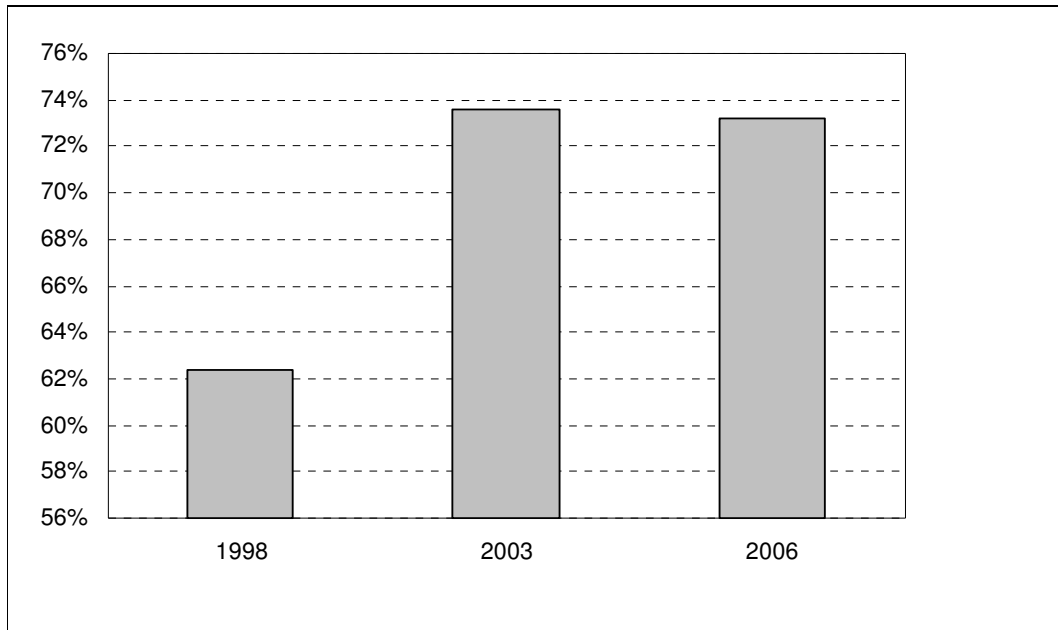
Veel sporters

De volgende paragrafen beschrijven de sportbeoefening door Amersfoortse volwassenen. Hierbij is gebruik gemaakt van de ruim 1200 enquêtes die zijn ingevuld door Amersfoorters van tussen de 18 en de 83 jaar. Voor de analyse is ervoor gekozen om de leeftijdsgrens te beperken tot 75 jaar, aangezien er in de leeftijdsklasse boven de 75 jaar veel non-respons was.

Amersfoort is een zeer sportieve gemeente. Zo'n 73% van de Amersfoorters (18 tot 75 jaar) heeft in het afgelopen jaar gesport en bijna 40% ziet zichzelf als een sporter. Hiermee is het aantal mensen dat sport in de laatste drie jaar nagenoeg onveranderd gebleven (zie figuur 1). Het aantal mensen dat zichzelf als sporter bestempelt is wel flink gestegen. In 2003 gaf 35% aan zichzelf als sporter te zien, anno 2006 is dat gestegen naar 39%. Landelijk neemt Amersfoort met deze cijfers een zeer hoge positie in. Het hoge percentage sporters in Amersfoort hangt sterk samen met de bevolkingsopbouw. Groepen die veel sporten zijn in Amersfoort ten opzichte van het landelijke gemiddelde oververtegenwoordigd. Amersfoort heeft een jonge, hoog opgeleide bevolking, waardoor het aantal sporters fors hoger ligt dan in andere steden met een vergelijkbare omvang.

² AVO = Aanvullend Voorzieningen Onderzoek, wordt iedere 4 jaar uitgevoerd meest recente gegevens zijn van 2003. Onderzoek richt zich op de sportdeelname in de afgelopen 12 maanden excl. fiets- en wandelsport.

Figuur 1: percentage van de Amersfoortse volwassenen tot 75 jaar dat in het afgelopen jaar aan sport heeft gedaan.

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Beoefende sporten: meer fitness

De laatste jaren is er een geleidelijke verandering aan het optreden in de sporten die het meest beoefend worden. Fitness is al enige tijd bezig aan een sterke opmars. Zowel fitness voor conditie als fitness voor kracht worden veel beoefend en kunnen zich verheugen in een groeiend aantal beoefenaars. Fitness voor conditie is zelfs veruit de meest beoefende sport: 28% van de Amersfoorters tussen 18 en 75 jaar heeft in het afgelopen jaar minimaal 1 keer deze tak van sport beoefend. De topvijf van meest beoefende sporten wordt verder gecompleteerd door wandelsport, wielrennen/mountainbiken/tourfietsen, hardlopen/joggen/trimmen en zwemsport. Deze vier takken van sporten zijn in het afgelopen jaar, ieder door zo'n 15% van de Amersfoorters beoefend. Opvallend genoeg bestaat de gehele top-10 uit individuele sporten. Veldvoetbal is met de 11^e plaats de hoogst geklasseerde teamsport.

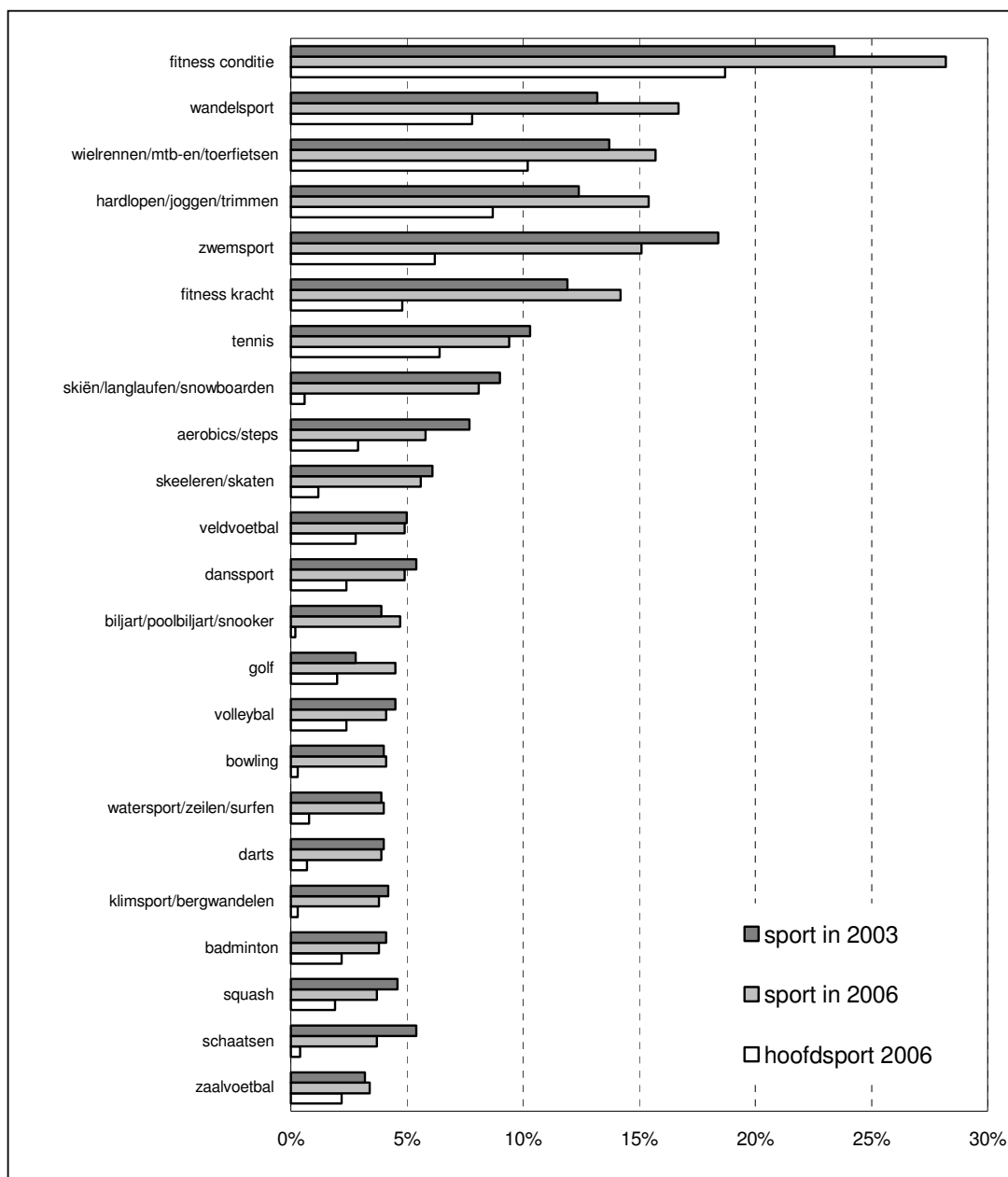
Fitness voor conditie voert ook de ranglijst aan wanneer gevraagd wordt naar de beoefende hoofdsport. Voor bijna 20% van de sportende Amersfoorters is fitness voor conditie de hoofdsport. Als gevraagd wordt naar de sport die men als zijn hoofdsport beschouwd, dan worden ook wielrennen (10%), hardlopen (9%) en fitness-kracht (5%) veel genoemd. Een aantal sporten die vooral tijdens vakantie worden beoefend, zoals wintersport, tafeltennis en jeu de boules worden zelden als 'hoofdsport' genoemd. Maar ook "cafésporten" als biljart en darts vertonen duidelijk dit beeld. Voor teamsporten geldt het omgekeerde. Voor de overgrote meerderheid van de beoefenaars van een teamsport is deze teamsport ook de hoofdsport. Voor een aantal sporten hangt de kleine groep die deze sport als hoofdsport beoefent wellicht ook samen met het ontbreken van geschikte accommodatie in Amersfoort. Schaatsen, klimsport en bowlen zijn hier voorbeelden van.

Teamsport verliest terrein aan de individuele sport

In 1998 en in 2003 is de Vrijtijdsmonitor ook uitgevoerd waardoor het mogelijk is om te kijken welke sporten aan populariteit winnen en welke terrein prijs geven. In zowel absolute als relatieve zin is fitness-conditie de grote winnaar. Het aantal beoefenaars van fitness-conditie is sinds 2003 met 20% gestegen en ten opzichte van 1998 meer dan verdubbeld. Ook het aantal mensen dat fitness-conditie als hoofdsport beoefent is fors toegenomen. Andere sterke stijgers zijn de duiksport, golfen, hardlopen, wandelen, fietsen en fitness – kracht.

Figuur 2: Meest beoefende sporten in 2003 en 2006

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

De zwemsport, squash en het schaatsen zijn de grootste dalers. De daling van het aantal mensen dat schaatsen doet ligt voor de hand en heeft waarschijnlijk vooral te maken met het ontbreken van natuurijs in het afgelopen jaar. Toch zit de daling alleen in het aantal mensen dat de sport heeft beoefend. Het aantal mensen dat schaatsen als *hoofdsport* beoefent is in dezelfde periode gegroeid. Een andere daler is aerobics/steps: in 2003 werd deze tak van sport nog door bijna 8% van de Amersfoorters beoefend nu door een kleine 6%. Waarschijnlijk hangt de daling samen met de overstap naar andere vormen van groepsfitness, zoals bijvoorbeeld spinning³. Verder valt op dat de meeste teamsporten (zaalvoetbal en volleybal uitgezonderd) iets aan populariteit verliezen.

³ Mensen die specifiek aangaven aan spinning te doen zijn toegevoegd aan de groep fitness-conditie.

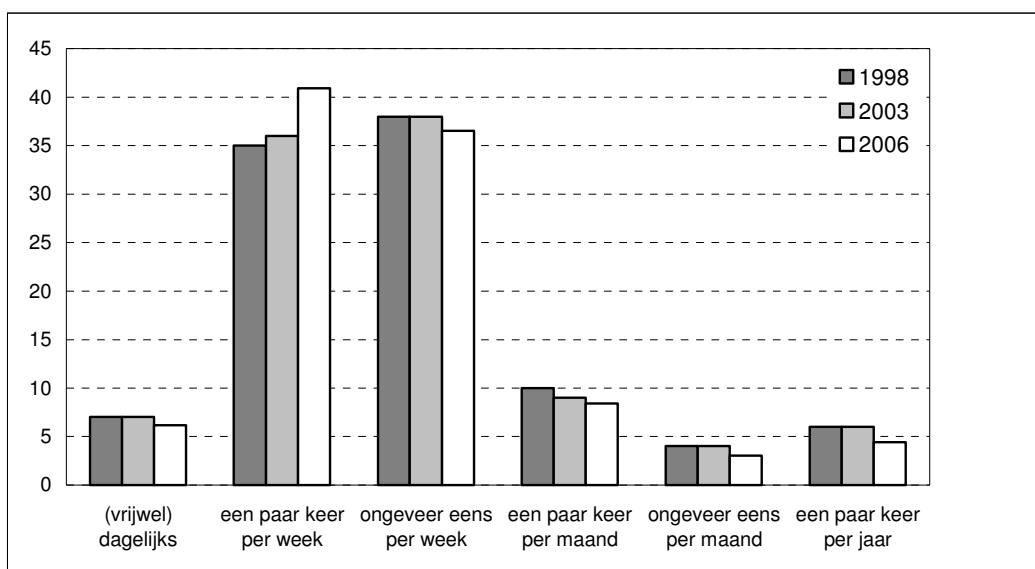
De verschuivingen in sportbeoefening komen deels overeen met het landelijke beeld waar ook fitness en hardlopen sterk groeien.

Frequentie stijgt licht

De meeste Amersfoorters sporten vrij regelmatig, 84% beoefent de hoofdsport minimaal 1 keer in de week. Ook in 1998 en in 2003 lag dit percentage al hoog: toen sportte ruim 80% minimaal 1 keer in de week. Hoe vaak men sport verschilt wel flink afhankelijk van welke sport men beoefent.

Zo geven de “vakantiesporten” een vrij lage frequentie. De meeste beoefenaars van de wintersporten, watersporten en klimsport geven aan deze sport één of slechts enkele keren per jaar te beoefenen. Opvallend genoeg wordt de duiksport door de meeste mensen wel ongeveer 1 keer per week beoefend. Veelal gebeurt dit in het sportfondsenbad wat aangeeft dat het hier gaat om mensen die een cursus volgen. Een aantal sporten wordt duidelijk frequenter beoefend dan gemiddeld. Dit geldt voor de teamsporten en voor de denksporten maar verder ook voor paardensport, hardlopen, fitness-kracht en wielrennen. Golf is wat dit betreft een uitzonderlijk geval, omdat zowel de groep die wekelijks golft als de groep die zo nu en dan golft redelijk groot is.

Figuur 3: Frequentie van beoefening hoofdsport

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

2.4 Profiel van de sportbeoefenaar

Mannen en hoger opgeleiden sporten meer

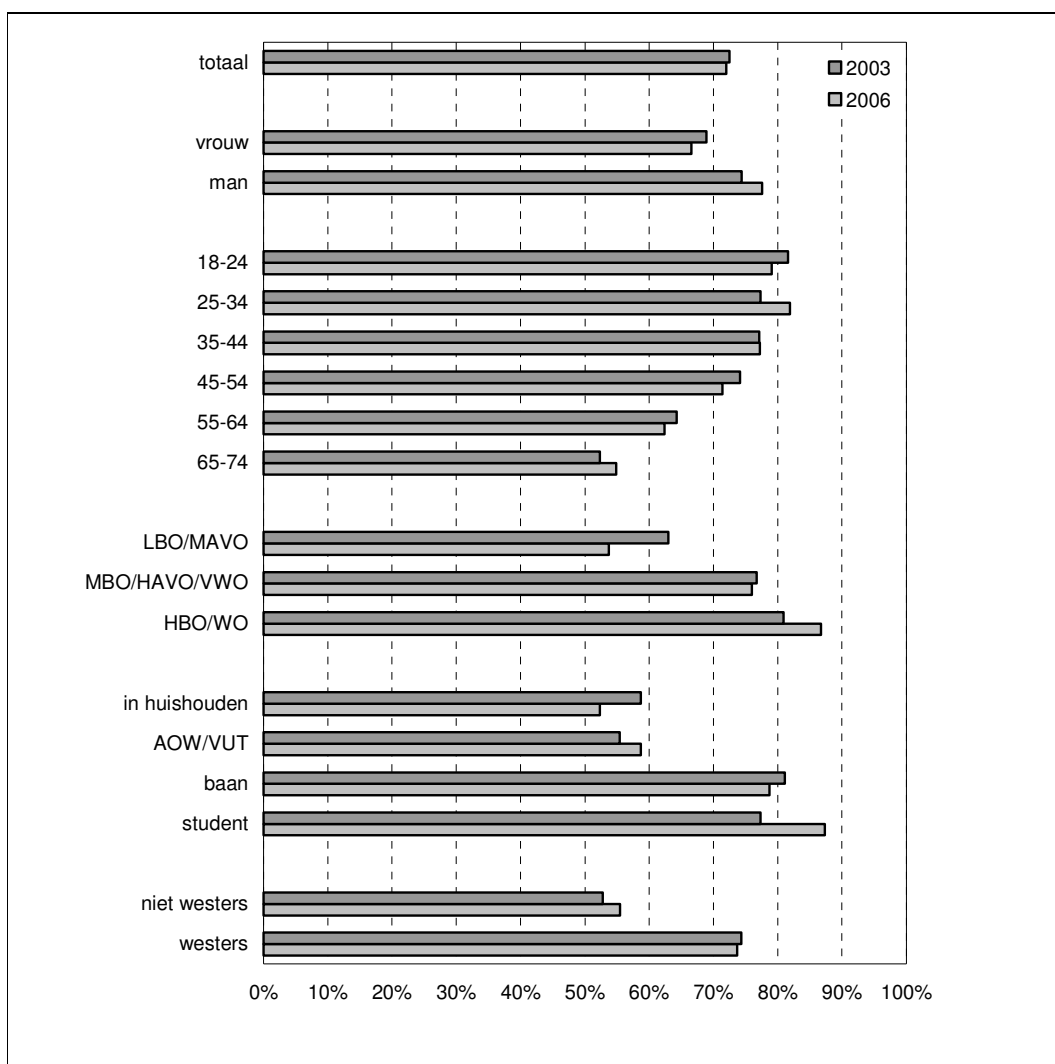
Er wordt veel en divers gesport in Amersfoort. Gemiddeld beoefent iedere Amersfoortse sporter 3,1 sporten. Ruim een kwart van de Amersfoorters heeft in het afgelopen jaar niet gesport. Er zijn daarbij wel grote verschillen naar persoonskenmerken. Vooral leeftijd en opleidingsniveau zijn van grote invloed op de sportdeelname. In het percentage sporters zijn er een aantal opvallende verschillen ten opzichte van 2003. Zo zijn hoger opgeleiden in de afgelopen drie jaar meer gaan sporten, terwijl lager opgeleiden juist minder aan sport deden. Ook laat het onderzoek zien dat vrouwen iets minder zijn gaan sporten, terwijl mannen juist iets sportiever zijn geworden. Hierdoor is het verschil in sportdeelname tussen beide groepen toegenomen.

Voor beide trends is geen verklaring te geven en ze staan ook haaks op de landelijke trend, dat de sportparticipatie onder vrouwen in de laatste decennia steeds dichterbij die van de mannen is komen te liggen en tegenwoordig nog maar licht achterblijft bij die van de mannen.

Verder lijken allochtonen en studenten iets meer aan sport te gaan doen.

Tot slot nog een opmerking over de genoemde trends. De hier geschetste ontwikkelingen zijn vooral indicatief. Harde percentages over toe- en afname zijn op basis van de gehouden steekproeven niet te geven.

Figuur 4: Sportbeoefening naar persoonskenmerken

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Sportdeelname naar leeftijd

Het aantal sporters is onder jongeren een stuk hoger dan onder ouderen. Doet circa 80% van de Amersfoorters tussen 18 en 35 jaar wel eens aan sport, na 55 jaar daalt dat aandeel fors. Van de mensen in de leeftijdsklasse van 55 tot 65 jaar doet circa 60% aan sport en boven de 65 jaar daalt dat aandeel verder. Jongeren doen niet alleen meer aan sport, maar beoefenen ook vaak meer sporten. Gemiddeld heeft een 18 tot 34 jarige die aan sport doet in het afgelopen jaar 3,8 sporten beoefent, de gemiddelde 55-74 jarige beoefende er 2,4. Alhoewel er onder ouderen meer mensen zijn die niet sporten en ouderen vaak minder verschillende sporten beoefenen, beoefenen ze hun hoofdsport wel min of meer even frequent als de andere leeftijdsklassen.

Naar leeftijd is de trend in sportbeoefening niet eenduidig. Amersfoorters in de leeftijd van 25 tot 35 jaar en 65-plussers gingen sinds 2003 iets meer sporten, terwijl dat bij de andere leeftijdsgroepen ongeveer gelijk bleef of licht daalde. Per saldo bleef de sportdeelname onder 55-plussers ongeveer gelijk. Na de sterke stijging van de sportdeelname onder ouderen tussen 1998 en 2003 – sterker dan de doelstelling van 5%-groei – is deze in de afgelopen jaren gestabiliseerd. Daarmee is doelstelling

uit de kadernota sportbeleid om een stijging van de sportdeelname onder ouderen van minimaal 5% te bereiken voor de hele periode wel gehaald.

Naarmate men ouder wordt, neemt niet alleen het aantal mensen dat niet sport toe, ook de sporten die men beoefent veranderen. De onderstaand tabel laat van de verschillende leeftijdsklasse de drie meest beoefende hoofdsporten zien.

Tabel 1: Meest beoefende hoofdsporten naar leeftijd en geslacht

		1° sport		2° sport		3° sport	
man	18-24	fitness - kracht	33%	wielrennen	9%	zaalvoetbal	7%
	25-34	fitness - conditie	29%	zaalvoetbal	10%	veldvoetbal	9%
	35-44	wielrennen	17%	fitness - conditie	14%	hardlopen	13%
	45-54	wielrennen	20%	fitness - conditie	14%	wandelsport	12%
	55-64	wielrennen	25%	tennis	15%	fitness - conditie	13%
	65-74	wandelsport	20%	fitness - conditie	16%	wielrennen	12%
vrouw	18-24	fitness - conditie	29%	danssport	13%	zwemsport	10%
	25-34	fitness - conditie	28%	aerobics/steps	12%	hardlopen	11%
	35-44	fitness - conditie	22%	zwemsport	10%	wandelsport	8%
	45-54	fitness - conditie	23%	wandelsport	19%	zwemsport	11%
	55-64	fitness - conditie	24%	wandelsport	17%	wielrennen	17%
	65-74	zwemsport	24%	fitness - conditie	15%	wandelsport	11%

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

De top 3 van meest beoefende sport verandert bij de vrouwen maar licht, naarmate de leeftijd toeneemt. Bij de mannen zijn deze veranderingen veel groter. Wanneer er wat verder in de ranglijst wordt gekeken valt echter in beide categorieën op dat, naarmate men ouder wordt er minder teamsporten worden beoefend. Sporten die aan populariteit winnen naarmate men ouder wordt zijn vooral wandelen, zwemmen, fietsen, tennis, jeu de boules, gymnastiek, biljart, denksporten, bowling schietsport en roeien. Naast de teamsporten doen ook motorsport, fitness – kracht, duiksport, squash, skeeleren en de wintersporten het vooral goed bij jongeren. Hardlopen, golf en watersport zijn vooral populair bij de veertigers en vijftigers.

Hoger opgeleiden andere interesses

Niet alleen een groter deel van de hoger opgeleiden sport maar de hoger opgeleiden beoefenen ook meer en andere sporten. Golf, hardlopen en squash zijn vooral populair onder hoger opgeleiden, terwijl aerobics/steps, darts en danssport juist populair zijn onder lager opgeleiden. Dat hoger opgeleiden meer sporten kan op een aantal manieren verklaard worden. In de eerste plaats speelt leeftijd een rol: hoger opgeleiden zijn relatief jong, van de Amersfoorters met een HBO- of universitaire opleiding is 4% ouder dan 65; van de Amersfoorters met een LBO- of MAVO-opleiding is 16% ouder dan 65. Daarnaast krijgen hoger opgeleiden in hun dagelijkse werk doorgaans minder beweging, waardoor de behoefte tot compensatie via sport groter is. Dat hoger opgeleiden meer bezig zijn met hun gezondheid lijkt geen verklaring te zijn. In de motivatie om aan sport te doen zijn er op dit punt geen significante verschillen tussen de verschillende opleidingsniveaus.

Van de hoger opgeleiden sport wel een groter deel, maar als ze sporten doen ze dit niet vaker.

Verschillen tussen de wijken

Inwoners van Amersfoort-Noord doen vaker aan sport dan de andere Amersfoorters. Bijna 80% van de inwoners van Amersfoort-Noord heeft in het afgelopen jaar gesport. Van de bewoners van de Stadskern/Zonnehof sport eveneens een relatief groot deel. In de voegnaoorlogse wijken rondom de binnenstad en met name in Randenbroek/Schuilenburg sporten relatief weinig mensen. De gevonden verschillen tussen de wijken komen grotendeels voort uit de verschillen in bevolkingsopbouw.

Amersfoort-Noord telt relatief veel jongeren en hoogopgeleiden, terwijl de andere wijken meer ouderen en lager opgeleiden tellen.

In welk verband er gesport wordt, verschilt ook aanzienlijk tussen de bewoners van de verschillende wijken. Bewoners van Amersfoort-Noord sporten verhoudingsgewijs vaak bij een sportschool/commerciële sportinstelling. De nabijheid van de Health en Raquetclub in Zielhorst zal hierbij zeker een rol spelen. Bewoners van de binnenstad vallen op, doordat ze weinig in verenigingsverband sporten en juist veel ongeorganiseerd.

2.5 Plaats en wijze van sportbeoefening

Op basis van de groeiende populariteit van fitness en de teruglopende populariteit van teamsporten valt te verwachten dat er ook een aanzienlijke verschuiving zit in de instellingen waar mensen hun sport beoefenen. Het aantal mensen dat hun hoofdsport bij een sportvereniging beoefent, loopt inderdaad steeds verder terug. In 1998 beoefende bijna één op de drie Amersfoorters de hoofdsport bij een sportvereniging. In 2006 was dit nog maar 28%. De stijging van sporters die gebruik maakten van sportschool, fitness club of commerciële club is sinds 2003 omgezet in een lichte daling. Het aantal mensen dat alleen en ongeorganiseerd sport is ten opzichte van 2003 wel toegenomen.

Tabel 2: In welk verband beoefent u de genoemde hoofdsport?

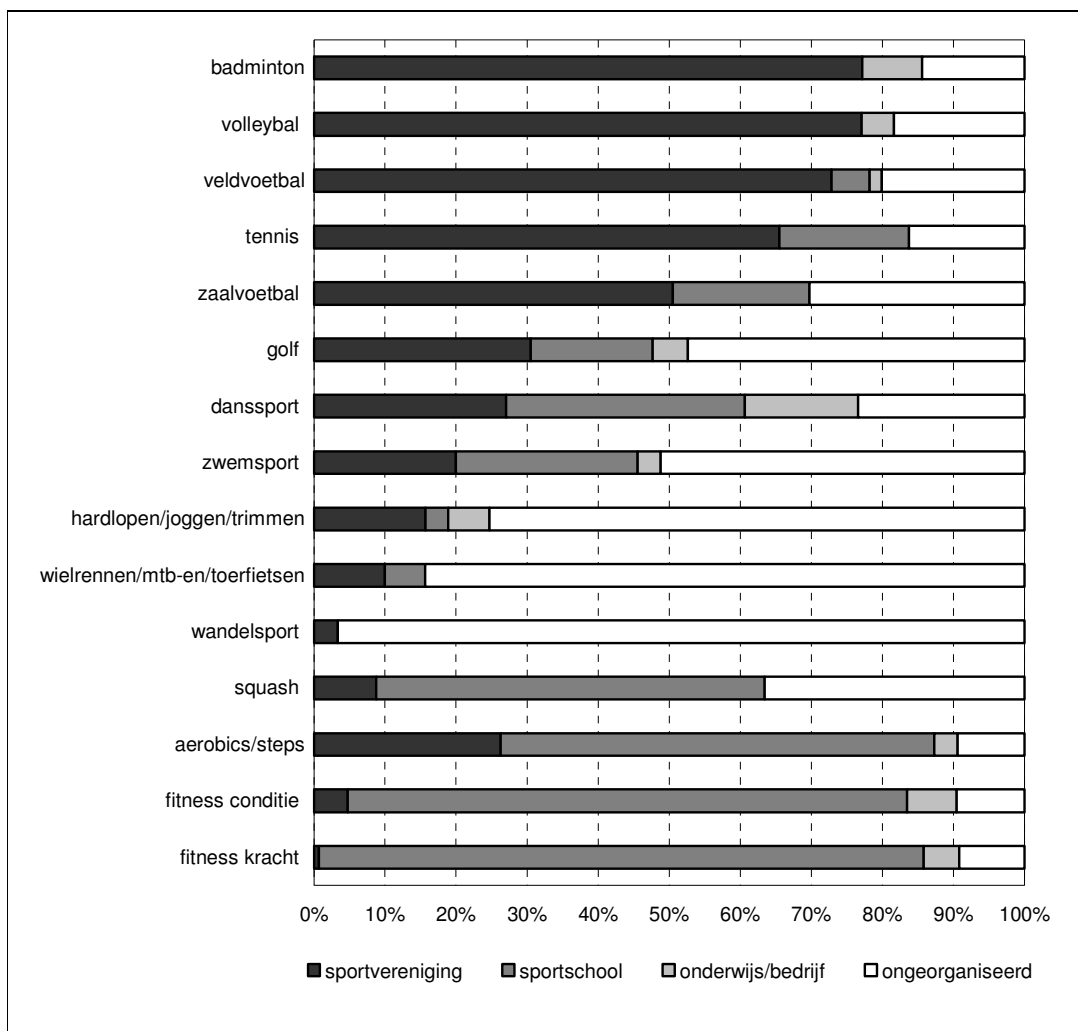
	1998	2003	2006
sportvereniging	32%	29%	28%
sportschool/ fitness / commerciële club	24%	29%	27%
bedrijf/opleiding	4%	4%	4%
ongeorganiseerd: individueel	25%	27%	31%
ongeorganiseerd: met vrienden/familie	15%	11%	11%
totaal	100%	100%	100%

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Dat het percentage dat bij een commerciële sportinstelling sport in de afgelopen 3 jaar is afgenomen is moeilijk te verklaren met het oog op de toenemende populariteit van fitness. Wanneer er echter gekeken wordt bij welke instelling iemand sport, valt op dat bijna 20% van de fitnessers aangeeft niet bij een commerciële sportinstelling te sporten. In 2003 was dit nog iets meer dan 10%. De groei van het aantal mensen dat aan fitness doet, heeft dus voor een groot deel buiten de commerciële sportinstelling plaats gevonden via bedrijfsfitness en ongeorganiseerd.

Bij welke instelling iemand sport, is met name afhankelijk van de sport die men beoefent. Teamsporten en duosporten worden veelal bij sportverenigingen beoefend, terwijl individuele sporten vaak bij de sportschool of ongeorganiseerd worden beoefend. Uitzonderingen hierop zijn het squashen dat meestal bij een commerciële sportinstelling wordt gedaan en het schaatsen dat men veelal in verenigingsverband doet.

Figuur 5: In welk verband beoefent u de genoemde hoofdsport?

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

De opkomst van sporten die niet in verenigingsverband maar ongeorganiseerd worden beoefend is ook terug te zien in de accommodatie die de meeste mensen gebruiken bij de sportbeoefening. De openbare ruimte en commerciële sportaccommodaties nemen in belang toe.

Dat er steeds meer gesport wordt in de openbare ruimte heeft vooral te maken met de toenemende populariteit van sporten als hardlopen, fietsen en wandelen. Deze drie sporten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor 70% van de sporters in de openbare ruimte. De commerciële sportaccommodaties worden vooral gebruikt voor fitness. Meer dan de helft van de gebruikers van commerciële sportaccommodaties doet aan fitness. Naast fitness hebben aerobics en squash ook nog een redelijk aandeel in het gebruik van commerciële sportaccommodaties. Indoor sportaccommodaties worden eveneens vooral gebruikt door mensen die aan fitness doen (35%). Dit doet vermoeden dat het onderscheid tussen een commerciële sportaccommodatie en een (gemeentelijke) sporthal onvoldoende duidelijk was. Behalve voor fitness worden de indoor accommodaties verder veel gebruikt voor zaalvoetbal, volleybal en badminton. Deze drie sporten leveren ieder zo'n 9% van alle gebruikers.

Buitensportterreinen worden vooral gebruikt door tennissers (35%) en veldvoetballers (15%). Daarnaast hebben hardlopen (9%), hockey (5%) en golf (5%) ook nog een aanzienlijk aandeel. Het grote aantal golfers dat zegt gebruik te maken van niet commerciële buitensportaccommodaties doet opnieuw vermoeden dat het onderscheid tussen deze categorie en de commerciële sportaccommodaties onvoldoende duidelijk was.

Tabel 3: Van wat voor accommodatie maakt u doorgaans gebruik?

	1998	2003	2006
geen accommodatie maar openbare ruimte: park, trapveldje, openbare weg, bos	21%	24%	32%
sporthal, sportzaal, gymnastiekzaal	26%	25%	25%
sportterrein, sportveld, tennisbaan, atletiekbaan	19%	16%	15%
commerciële sportaccommodatie	16%	19%	22%
buurthuis, wijkgebouw	5%	4%	4%
sportfondsenbad	9%	8%	5%
ander zwembad	9%	9%	6%
ergens anders	21%	19%	13%

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

De wijkgebouwen/buurthuizen worden slechts voor een beperkt aantal sporten gebruikt. Dansen, schaken en fitness -conditie zijn hierbij de belangrijkste.

Sporten buiten Amersfoort

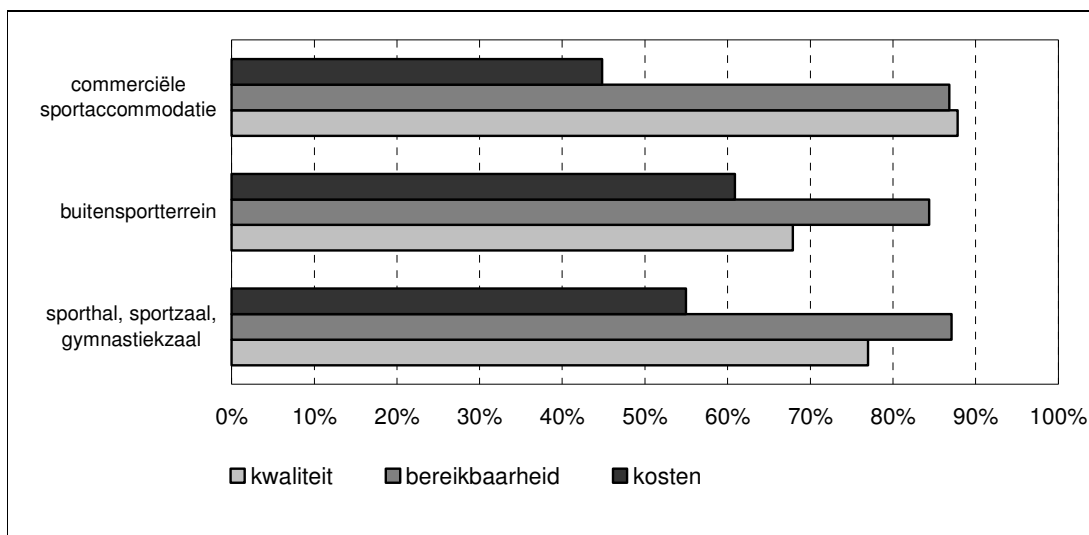
De meeste Amersfoorters sporten in Amersfoort. Een derde deel doet dit echter niet. Ongeveer 15% sport niet in een specifieke gemeente en 18% sport in een andere gemeente. Het zijn vooral fietsers, watersporters en wandelaars die aangeven niet in een specifieke gemeente te sporten. Sporten die door de meerderheid in andere gemeenten worden beoefend, zijn voornamelijk de sporten waarvoor er in Amersfoort geen accommodaties zijn zoals skiën, schaatsen, karten, motorsport, klimsport, golf en bowling. Een tweetal sporten waarvoor in Amersfoort slechts beperkt accommodatie voorradig is horen hier ook nog bij, namelijk squash en paardensport. Hockey wordt ook nog eens door bijna de helft van alle Amersfoorters niet in Amersfoort beoefend.

2.6 Beoordeling van de sportaccommodaties

De meeste Amersfoorters zijn redelijk positief over de sportaccommodaties die ze gebruiken. Bij alle typen sportaccommodaties is de overgrote meerderheid positief over de bereikbaarheid. Voor de gebruikers van de openbare ruimte is er veelal niet direct sprake van een accommodatie. Deze groep is dus ook buiten beschouwing gelaten.

Met betrekking tot de kwaliteit en de kosten zijn de verschillen aanzienlijk groter. Het sportfondsenbad scoort in dit opzicht het slechtst. Iets minder dan de helft van alle gebruikers bestempelt de kwaliteit van het sportfondsenbad als matig of slecht. In 2003 werd het sportfondsenbad op dit punt nog slechter beoordeeld: toen gaf bijna 60% een matig of slecht oordeel. Commerciële sportaccommodaties worden op het punt van de kwaliteit het beste beoordeeld. Hier staat echter wel tegenover dat meer dan de helft van de gebruikers niet erg tevreden is over de kosten. Ook veel gebruikers van gemeentelijke sporthallen vinden de kosten erg hoog, dit wordt deels verklaard, doordat sommige gebruikers van commerciële sportaccommodaties (fitnessers) aan hebben gegeven gebruik te maken van een sporthal.

Figuur 6: Percentage goede beoordeling voor sportaccommodaties

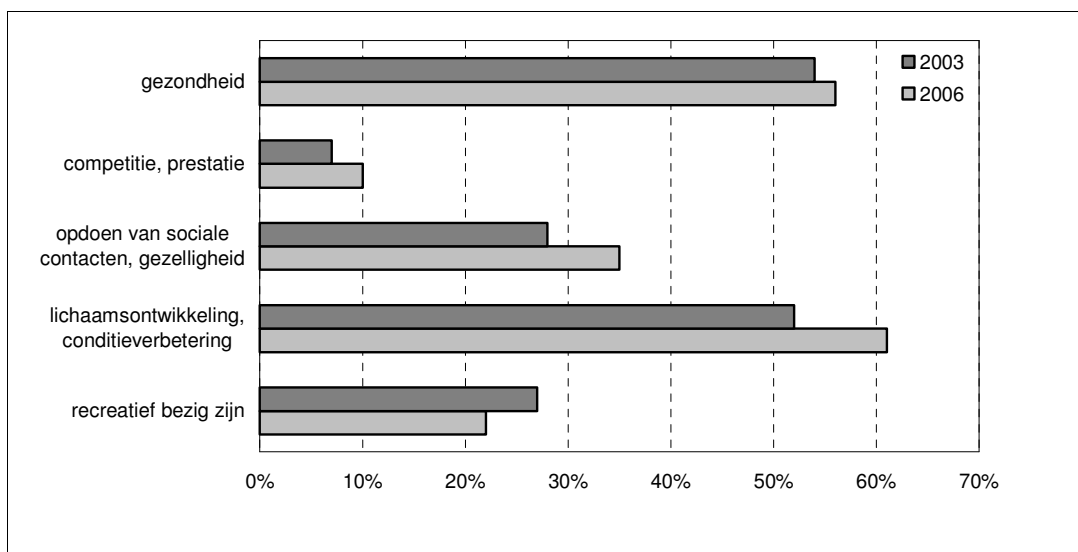
Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

Waar men sport heeft ook invloed op de beoordeling van de accommodatie. De gebruikers van de accommodaties in de aandachtswijken geven aanzienlijk vaker een slecht oordeel over de kwaliteit dan de gebruikers van de accommodaties elders in Amersfoort.

2.7 Motivatie om aan sport te doen

Gezondheid en lichaamsontwikkeling/conditieverbetering behoren voor meer dan de helft van alle Amersfoorters bij de twee belangrijkste motieven om aan sport te doen. Het opdoen van sociale contacten is voor 1 op de 3 Amersfoorters één van de twee belangrijkste motieven.

Figuur 7: Belangrijkste motivatie om aan sport te doen

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Ten opzichte van het vorige onderzoek is het argument 'lichaamsontwikkeling/conditieverbetering' in belang toegenomen. Dat hangt vooral samen met de 'groeisporten' hardlopen en fitness.

Mannen hebben deels andere motieven dan vrouwen om aan sport te doen. Mannen doen vaker dan vrouwen aan sport om recreatief bezig te zijn, voor competitie/prestatie of voor sociale contacten. Vrouwen daarentegen doen weer veel vaker dan mannen aan sport voor hun gezondheid. Ook tussen jongeren en ouderen zitten flinke verschillen. Jongeren zijn veel meer gericht op prestatie en op lichaamsontwikkeling, terwijl ouderen vooral sporten om recreatief bezig te zijn.

Ook tussen de verschillende sporten en de motivatie om aan sport te doen zijn duidelijke verbanden zichtbaar. Competitie en prestatie speelt bij veel mensen die aan teamsport of denksport doen een belangrijke rol in de motivatie. Voor teamsporters en voor duosporters speelt verder ook het sociale contact een belangrijke rol. Bij individuele sporters zijn lichaamsontwikkeling en gezondheid juist de belangrijkste motivatie. Leden van een sportvereniging onderscheiden zich, doordat meer dan de helft aangeeft gezelligheid en sociale contacten een belangrijke motivatie te vinden om aan sport te doen. Ook voor meer dan de helft van de groep die ongeorganiseerd met vrienden sport is gezelligheid/sociale contacten een belangrijke motivatie.

Motivatie om niet (meer) aan sport te doen

Bijna de helft van de Amersfoorters zou wel meer aan sport willen doen. Het zijn echter vooral mensen die al sporten die ook meer aan sport willen doen. Van degenen die in het afgelopen jaar niet aan sport hebben gedaan, wil 28% wel meer aan sport doen. De groep mensen die wel meer aan sport wil doen maar dit niet doet, doet dit vooral om persoonlijke redenen. 45% zegt te weinig tijd te hebben om meer aan sport te doen. Iets minder dan 30% doet niet meer aan sport, omdat het er gewoon niet van komt. Een kwart geeft aan dat men wel meer aan sport wil doen, maar dat dit teveel geld kost.

Voor meer dan de helft van de werklozen en de WAO'ers zijn de kosten een reden om niet (meer) aan sport te doen. Daarnaast zijn het vooral jongeren en 65-plussers die deze reden opgeven om niet (meer) aan sport te doen. Het percentage dat niet (meer) sport vanwege de kosten is sinds 1998 sterk gestegen, in 1998 gaf 15% deze reden op in 2003 22% en nu dus 26%. Er is dus een steeds groter wordende groep, ongeveer 11 duizend mensen, die wel (meer) wil sporten maar voor wie het sporten te duur is.

Praktische redenen zijn voor 14% van de Amersfoorters een reden om niet meer aan sport te doen. Vooral voor mensen werkzaam in het huishouden is dit een belangrijke reden, 30% van deze groep sport niet (meer) vanwege praktische redenen.

Dat er te weinig te doen is in de buurt wordt maar door een zeer kleine groep (3%) van de Amersfoorters aangedragen als reden om niet meer aan sport te doen. Het zijn vooral bewoners van Vathorst (7%) en van het Stadscentrum/Zonnehof (9%) die aangeven om deze reden niet meer te sporten.

2.8 De kosten van sport

Zoals we zojuist gezien hebben, zijn de kosten van sport voor een deel van de Amersfoorters een reden om niet meer aan sport te doen. De gemiddelde Amersfoortse sporter is voor de hoofdsport rond de 220 euro per jaar kwijt aan contributie en circa 140 euro aan kleding materialen, vervoer et cetera. Hierbij zijn er wel grote verschillen tussen de verschillende sporten. Vooral golf, hockey, paardensport en watersport kennen hoge contributiebedragen (gemiddeld meer dan 350 euro per jaar). Ook de sporten die veel in sportscholen worden beoefend kennen relatief hoge contributiebedragen: fitness, squash en aerobics zijn hier de beste voorbeelden van. Een aantal van deze sporten heeft ook hoge overige kosten. Golf, hockey, motorsport, watersport, duiksport en de wintersporten kennen alle relatief hoge overige kosten (gemiddeld meer dan 350 euro per jaar). Vooral bij wandelsport, hardlopen en gymnastiek zijn zowel de kosten van contributie als overige kosten laag.

De hoogte van de contributie verhoudt zich sterk met het oordeel over de kosten van de gebruikte accommodatie. Van de mensen die meer dan 350 euro contributie per jaar betalen geeft meer dan de helft een matig of slecht oordeel aan de kosten van de accommodatie. Voor de groep die minder dan 50 euro contributie betaalt is dit nog geen 20%, hierbij moet wel opgemerkt worden dat er bij deze groep ook een groot deel is dat geen gebruik maakt van een specifieke accommodatie.

2.9 Tevredenheid over het aanbod

Aan de volwassen Amersfoorters die in het afgelopen jaar aan sport hebben gedaan, is gevraagd wat men vindt van het huidige aanbod (hoeveelheid en diversiteit) aan sportvoorzieningen in deze stad. Circa 9% is ontevreden over dit aanbod, terwijl ongeveer de helft van hen tevreden is. De overige ruim 40% zegt niet te kunnen oordelen over het sportaanbod in Amersfoort.

Deze percentages zijn nagenoeg onveranderd ten opzichte van de vorige meting in 2003. Onder de groep die geen mening heeft over de sportvoorzieningen in Amersfoort zijn mensen die pas kort in Amersfoort wonen sterk oververtegenwoordigd. Uit de toelichting bij de vraag blijkt ook dat veel sporters tevreden zijn over de sport die ze beoefenen en daarom niet de noodzaak voelen om zich te oriënteren op de overige mogelijkheden. De mensen die veel verschillende sporten beoefenen of voor hun sport aangewezen zijn op een andere gemeente zijn kritischer over het sportaanbod.

De toelichtingen die bij deze vraag gegeven kon worden, leverde vooral de opmerking op dat men een bepaalde voorziening in Amersfoort miste of dat deze voorziening onvoldoende aanwezig was. Een kunstijsbaan wordt het vaakst genoemd als een voorziening die gemist wordt. Daarnaast werden ook meer (indoor) tennisbanen, meer squashbanen, een golfbaan, een klimhal, een skihal en een bowlinghal enkele keren genoemd. In alle gevallen gaat het echter wel om kleine aantallen. Dit is ook niet zo vreemd, aangezien er in de vraagstelling niet expliciet gevraagd is om voorzieningen op te noemen die gemist worden.

Behalve de sportvoorzieningen die gemist worden, zijn ook de hoge kosten van (bepaalde) sporten veel genoemd. Met name de fitnessscholen en de Pellicaan zouden te duur zijn.

Een aantal mensen geeft ook aan dat er wel veel aanbod is maar dat het moeilijk is om te achterhalen wat er nu allemaal precies te doen is. Er wordt dan ook gesuggereerd dat het zou helpen om het diverse aanbod in één folder/website te bundelen.

Het ontbreken van voorzieningen in Vathorst is eveneens een punt dat veel genoemd wordt. De vertraging in de oplevering van de tennisbanen en in de komst van een grote fitnessschool is voor een aantal Vathorsters een bron van ergernis.

Accommodaties waarvan de kwaliteit onvoldoende is, worden ook verscheidene keren genoemd.

Met name het Sportfondsenbad wordt daarbij vaak bij naam genoemd.

Alhoewel de Vrijtijdsmonitor alleen kijkt naar de sportbeoefening van de volwassen Amersfoorters, is het bestaan van wachtlijsten voor kinderen ook verscheidene keren genoemd.

3. Openluchtrecreatie

De meeste groengebieden in de gemeente Amersfoort hebben in 2006 meer bezoekers getrokken dan in 2003. In 2006 is het fietsen in populariteit toegenomen ten koste van het wandelen (inclusief hardlopen) en de hond uitlaten. Dat verklaart ook waarom men minder vaak met de auto naar het recreatiegebied komt. Het overgrote deel van de Amersfoorters is tevreden over de mogelijkheden voor buitenrecreatie in de gemeente.

3.1 Inleiding

Amersfoort streeft ernaar de recreatieve mogelijkheden in en om de stad te behouden en waar mogelijk te versterken. In de kadernota 'Buitenkans: kadernota toeristisch-recreatief beleid gemeente Amersfoort 2000-2005' worden contouren geschetst hoe men het recreatieve beleid verder gestalte wil geven. Als centrale doelstellingen ten aanzien van recreatie gelden:

- Het behouden en vernieuwen van bestaande recreatieve gebieden
- Het bevorderen van recreatief medegebruik van gebieden die daarvoor potentieel geschikt zijn.
- Het beschermen van potentieel voor de recreatie belangrijke gebieden tegen ontwikkelingen die een recreatief (mede)gebruik kunnen frustreren.
- Het bevorderen van een goede bereikbaarheid van recreatieve gebieden (vooral ook met ander vervoer dan met de auto).

Het recreatieve beleid is momenteel ondergebracht in het programma *Groen-blauwe Structuur*. Dat heeft als doel om de 'groene' en 'blauwe' ruimte in Amersfoort, zowel binnen de stad als in het buitengebied vorm te geven en te versterken. Prioriteit daarbij hebben het Zoicherplantsoen, Park Randenbroek en omgeving en het buitengebied van Vathorst. In het programmaonderdeel Groen-blauwe Structuur van de gemeentebegroting is een aantal doelstellingen op dit gebied geformuleerd.

De afdeling Cultuur, Toerisme en Sport en het bureau Ruimtelijk Beleid en Ontwerp willen graag de doelen uit de kadernota *Buitenkans* evalueren, input krijgen voor nieuw recreatief beleid en de streefwaarden uit de Programmabegroting evalueren. Vandaar dat zij behoefte hebben aan een herhaling van het vragenblok uit de Vrijtijdsmonitor 2003, aangevuld met vragen uit de Stadspeiling 2000.

Het doel van het hoofdstuk is zicht krijgen op de mate waarin en de manier waarop Amersfoorters gebruik maken van de diverse recreatiegebieden in en om Amersfoort.

De volgende onderzoeksvragen staan centraal:

1. Hoe tevreden zijn Amersfoorters over de recreatiemogelijkheden in en om Amersfoort?
2. In welke mate worden de diverse recreatiegebieden gebruikt?
3. Met welk vervoermiddel komen de Amersfoortse bezoekers in de recreatiegebieden?

Opzet

Allereerst zullen de verschillende recreatiegebieden in en rondom Amersfoort kort worden genoemd en beschreven. Vervolgens zal in paragraaf 3 het bezoek aan deze recreatiegebieden worden beschreven, de vierde paragraaf focust op de verschillende activiteiten die ondernomen zijn in de groengebieden en paragraaf 5 behandelt de vervoermiddelen die zijn gebruikt om naar het gebied te komen. Het geheel wordt afgesloten met cijfers en toelichtingen over de tevredenheid van

Amersfoorters over de mogelijkheden van openluchtrecreatie en het al dan niet behalen van de streefwaarden die de gemeente voor 2007 heeft opgesteld inzake de Groen-blauwe Structuur.

3.2 De recreatiegebieden

Groenste stad

Amersfoort mag zich van oktober 2006 tot oktober 2007 de Groenste stad van Nederland noemen. Volgens de jury van Entente Florale gaat Amersfoort gedurfde en eigentijdse oplossingen niet uit de weg, is de belevingswaarde van de openbare ruimte hoog en heeft de gemeente een duidelijke inbreng in het regionale beleid. De jury heeft verder waardering voor de wijze waarop de gemeente de betrokkenheid van de bevolking stimuleert en de inzet van vrijwilligers die hiervan mede het gevolg is. Ook is er waardering voor beleid en uitvoering van de natuur- en milieueducatie in Amersfoort.

De recreatiegebieden in en om Amersfoort

Amersfoort biedt vele mogelijkheden tot recreëren in de openlucht. Zo is er het Stadspark Schothorst, gelegen in het noorden en omringd door de woonwijken Schothorst, Zielhorst, Hoogland en Kattenbroek. De inwoners van de nieuwbouwwijk Vathorst kunnen recreëren in Park van de Tijden en tussen Liendert en Rustenburg kan gerecreëerd worden in de groengordel, in deze studie ook wel het Waterwingebied genoemd.

Aan de zuidkant van Amersfoort ligt landgoed Nimmerdor, een uitgestrekt natuurgebied tegen het Leusderkwartier aan. De groenstrook met fiets- en wandelmogelijkheden langs het Valleikanaal in de stad is feitelijk geen park maar heeft wel die functie.

Veel stedelijk groen komt als het ware vanuit het landelijk gebied de stad in. Door barrières zoals onder meer de A28 lopen de recreatieve verbindingen niet altijd door van de stad naar het buitengebied.

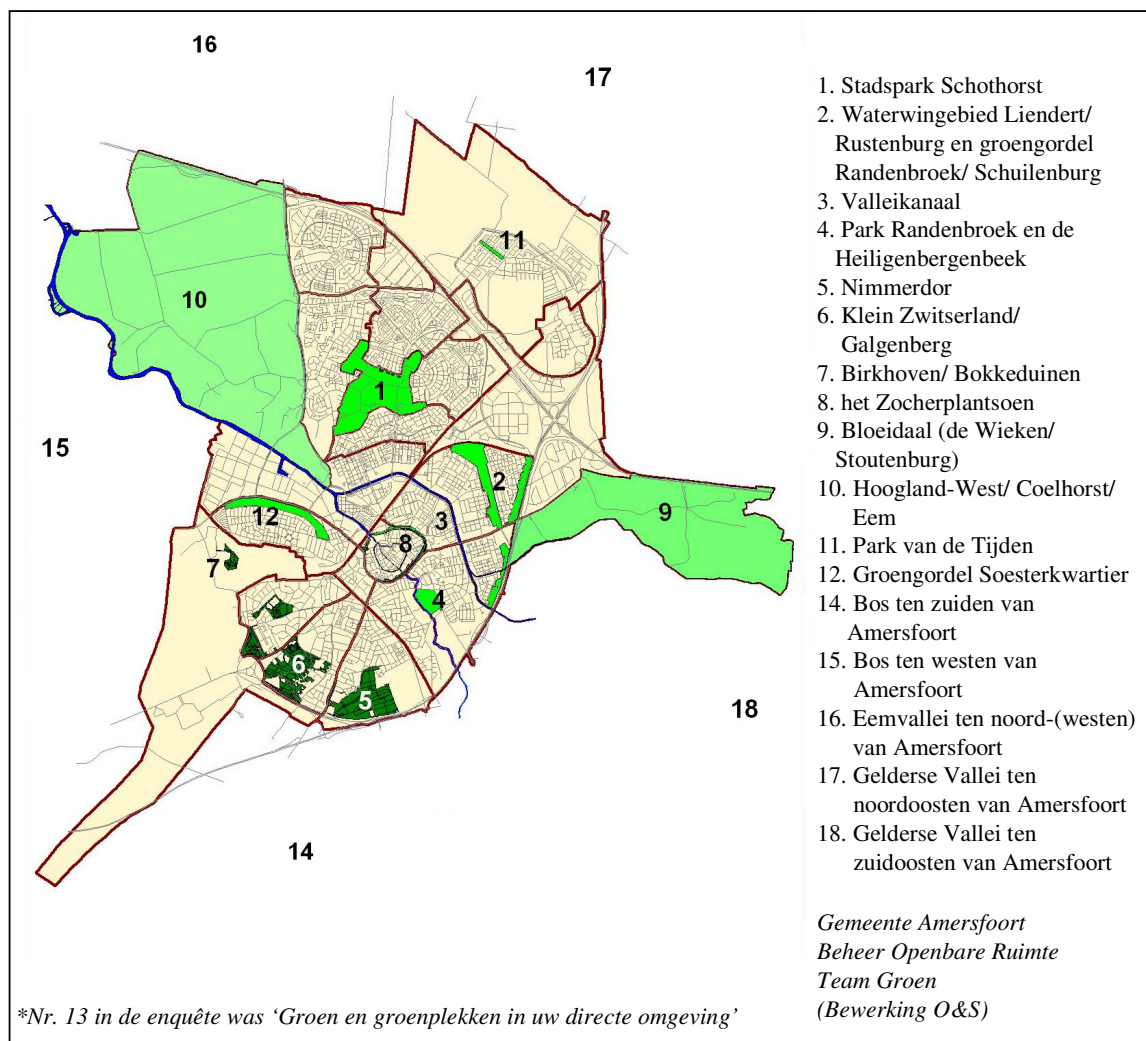
De omgeving van Amersfoort is zeer afwisselend doordat het ligt temidden van drie verschillende landschappen. Ten zuiden en zuidwesten van de stad liggen de bossen, heide en zandverstuivingen van de Utrechtse Heuvelrug die jaarlijks duizenden bezoekers trekken.

Een belangrijk recreatiegebied binnen Amersfoort op de overgang van de stad naar de Utrechtse Heuvelrug is Birkhoven-Bokkeduinen. Het bestaat voor een groot deel uit een openbaar bosgebied met fiets- en wandelmogelijkheden die aansluiten op paden in de Soesterduinen.

De Gelderse Vallei ten oosten van Amersfoort heeft een kleinschalig beken- en dekzandlandschap met houtwallen en een toenemende, niet-agrarische bedrijvigheid. Aan de noord- en noordwest zijde ligt het open polderlandschap van de Eempolders met tal van weidevogels (o.a. polder Arkemheen). De beken vanuit de Gelderse Vallei komen in Amersfoort bij elkaar en stromen als de rivier de Eem verder tot aan het Randmeer.

In figuur 8 wordt de ligging van de verschillende groengebieden globaal weergegeven.

Figuur 8: Groengebieden in en om gemeente Amersfoort

3.3 Bezoek aan recreatiegebieden in de openlucht

We hebben in en om Amersfoort 18 gebieden onderscheiden die mogelijkheid bieden tot buitenrecreatie. Dit is een uitgebreidere selectie dan in voorgaande onderzoeken, waardoor niet alle uitkomsten met de voorgaande vrijetijdsmonitor kunnen worden vergeleken. In hoeverre hebben de Amersfoortse volwassenen deze gebieden in de afgelopen 12 maanden bezocht?

Tabel 4: Bezoek recreatiegebieden in de openlucht in 2003 en 2006

	2003		2006	
	%	bezoekers	%	bezoekers
Bos ten zuiden van Amersfoort (Den Treek/ Lockhorst/ Henschoten/ Austerlitz)	52	50.000	52	52.000
Stadspark Schothorst	44	42.000	49	49.000
Bos ten westen van Amersfoort (Soestduinen/ Soest(erberg)/ Den Dolder/ Lage Vuursche)	47	45.000	48	48.000
Birkhoven/ Bokkeduinen	41	40.000	40	40.000
Groen en groenplekken in uw directe woonomgeving	39	38.000	37	37.000
Park Randenbroek en de Heiligenbergerbeek	32	31.000	34	34.000
Eemvallei ten noordwesten van Amersfoort (Baarn/ Eemnes/ Bunschoten-Spakenburg) *	40	38.000	33	33.000
Valleikanaal en omgeving in de stad	33	32.000	31	31.000
Hoogland-West / Coelhorst	-	-	31	31.000
Gelderse vallei ten zuidoosten van Amersfoort (Leusden/ Woudenberg/ Scherpenzeel/ Achterveld)	30	29.000	30	30.000
Gelderse vallei ten noordoosten van Amersfoort (Hoevelaken/ Nijkerk/ Polder Arkemheen)	27	26.000	28	28.000
Waterwingebied Liendert/ Rustenburg en groengordel Randenbroek/ Schuilenburg **	14	13.000	22	22.000
Zocherplantsoen (rondom binnenstad)	-	-	19	19.000
Klein Zwitserland/ Galgenberg (Bergkwartier)	-	-	16	16.000
Nimmerdor (Leusderkwartier)	14	13.000	15	15.000
Groengordel Soesterkwartier	-	-	8	8.000
Park van de Tijden (Vathorst)	-	-	7	7.000
Bloedaal (De Wieken/ Stoutenburg Noord)	-	-	3	3.000

* In 2003 zat Hoogland-West nog bij deze formulering, hierdoor ligt het aantal bezoekers in 2006 lager

** In 2003 was hier de formulering 'groengordel Liendert-Rustenburg', dus het bezoekersaantal in 2006 ligt hoger.

Leesvoorbeeld: Stadspark Schothorst werd in 2003 door 44% van de volwassen bevolking van Amersfoort wel eens bezocht. In 2006 gold dat voor 49%. Omgerekend gaat het om 49.000 Amersfoorters, die dus minstens één keer in dat jaar in het park kwamen.

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Hoewel in het onderzoek expliciet gevraagd is naar *recreatief* bezoek, lijkt het zeer aannemelijk dat ook een deel van het *utilitaire* bezoek is meegeteld. Utilitair bezoek wil zeggen dat het gebied voor andere redenen dan ontspanning is bezocht. Vooral in recreatiegebieden met doorgaande fietsroutes, zoals het gebied rond het Valleikanaal, Stadspark Schothorst of de recreatiegordel Liendert-Rustenburg zijn er veel Amersfoorters die hier dagelijks of meerdere keren per week komen. Het ligt voor de hand dat dit voor een belangrijk deel mensen betreft die door dit gebied komen op weg naar werk, sportclub of iets dergelijks en dit ritje ook als recreatief bestempelen.

In tabel 4 en figuur 9 is een schatting van het aantal bezoekers per recreatiegebied gegeven⁴. Net als in 2003 is het bos ten Zuiden van Amersfoort: Den Treek/ Lockhorst/ Henschoten/ Austerlitz het meest bezocht door recreanten uit Amersfoort. Meer dan de helft van de Amersfoorters heeft aan dit natuurgebied één of meerdere keren een bezoek gebracht. Het aantal bezoekers aan Stadspark Schothorst is sinds 2003 fors gestegen: wellicht als gevolg van de groei van Amersfoort-Noord. Dit park is afgelopen jaar door de helft van de Amersfoortse bevolking bezocht. Een relatief groot deel van de bezoekers komt hier regelmatig.

⁴ Bij de beantwoording van de vraag of men een recreatiegebied in het afgelopen jaar heeft bezocht moet rekening gehouden worden met enige vertekening. Zodra mensen een inschatting moeten geven van hun gedrag van de afgelopen 12 maanden dan vindt meestal een overschatting plaats, doordat gebeurtenissen die bijvoorbeeld 1,5 jaar geleden plaats vonden veelal ook nog worden genoemd. Dit zogenaamde telescoopeffect kan oplopen tot een overschatting van de werkelijkheid tot 40 à 50%.

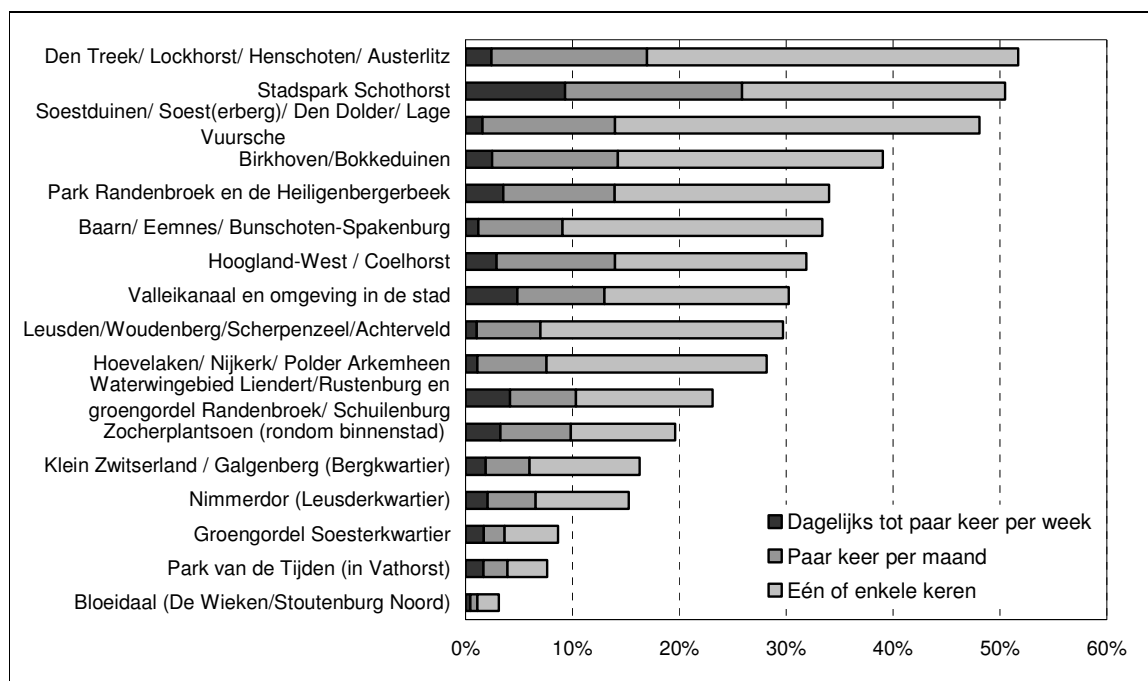
Het minst populaire recreatiegebied uit de selectie is natuurgebied Bloeidaal, gelegen aan de oostkant van de Amersfoortse stadsrand in Stoutenburg-Noord. Dit gebied (en de naam) is echter vrij nieuw en in 2006 tot ontwikkeling gekomen, samen met het bedrijventerrein De Wieken, wat het lage bezoekersaantal grotendeels verklaart. Bloeidaal speelt een belangrijke rol in de Groen-blauwe Structuur van Amersfoort en heeft een belangrijke functie als uitloopgebied van Amersfoort.

Relatie woongebied en recreatiegebied

Er zijn recreatiegebieden die een duidelijke buurt- of wijkfunctie hebben en gebieden die bezocht worden door mensen uit de wijde omtrek. Gekeken is naar de herkomst van de 'regelmatige' bezoekers, d.w.z. de Amersfoorters die dat gebied minstens een paar keer per maand hebben bezocht. Ter illustratie: circa driekwart van alle regelmatige bezoekers van Stadspark Schothorst komt uit één van de aangrenzende wijken Schothorst, Kattenbroek, Hoogland en Zielhorst. Amersfoortse bezoekers aan Nimmerdor komen vooral uit Leusderkwartier en Vermeerkwartier, hoewel het aandeel sinds 2003 is gedaald: van 50% naar 40%.

De bewoners van Amersfoort-Noord lijken iets meer gericht op recreatiegebieden in hun eigen omgeving dan de andere Amersfoorters. Zo komt 86% van de bezoekers in Stadspark Schothorst, driekwart van bezoekers aan de Gelderse Vallei ten noordoosten van Amersfoort en 97% van de recreanten in Park van de Tijden (Vathorst) uit stadsdeel noord. Bewoners uit het Centrum of het zuiden van Amersfoort lijken over het algemeen iets mobieler te zijn.

Figuur 9: Bezoek aan recreatiegebieden in en om Amersfoort

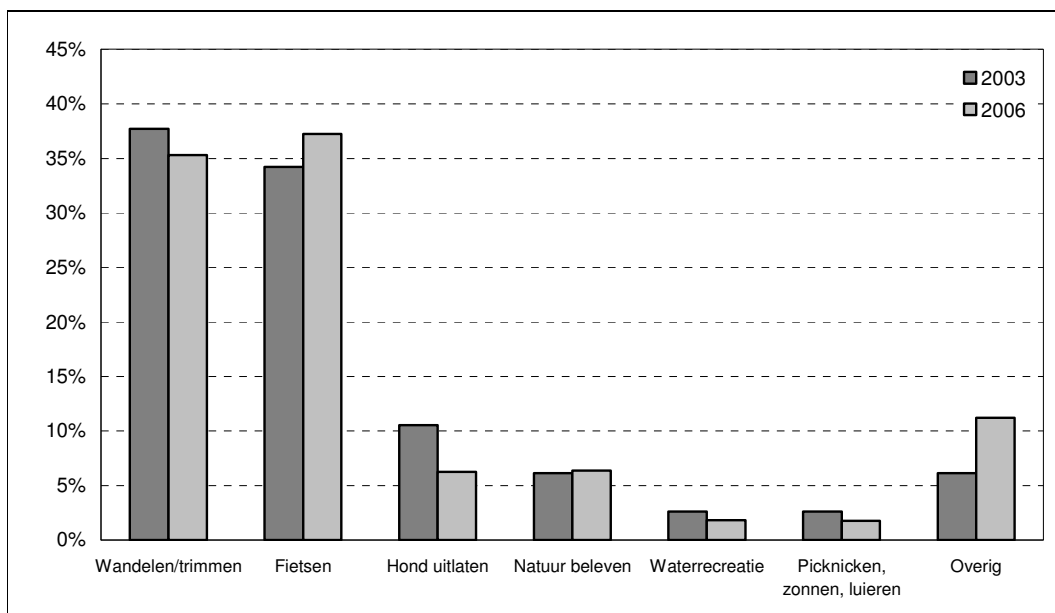

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

3.4 Activiteiten in het recreatiegebied

Voor het recreatiebeleid is het niet alleen van belang te weten hoe vaak de groengebieden worden gebruikt, maar ook met welk doel het gebied is bezocht. Het huidige gebruik is indicatief voor de recreatieve behoefte en daarom van belang bij keuzes voor de inrichting van recreatieve gebieden. In figuur 10 zijn de activiteiten voor 2006 vergeleken met die van 2003.

Figuur 10: Belangrijkste activiteit in recreatiegebieden in en om Amersfoort

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Wandelen en fietsen

Wandelen en fietsen zijn nog steeds populaire activiteiten van de Amersfoorters, zowel in 2003 als in 2006. Wel is fietsen iets gestegen in populariteit en wandelen/ hond uitlaten enigszins gedaald, waarmee recreatief fietsen in 2006 de meest bedreven activiteit van openluchtrecreatie was.

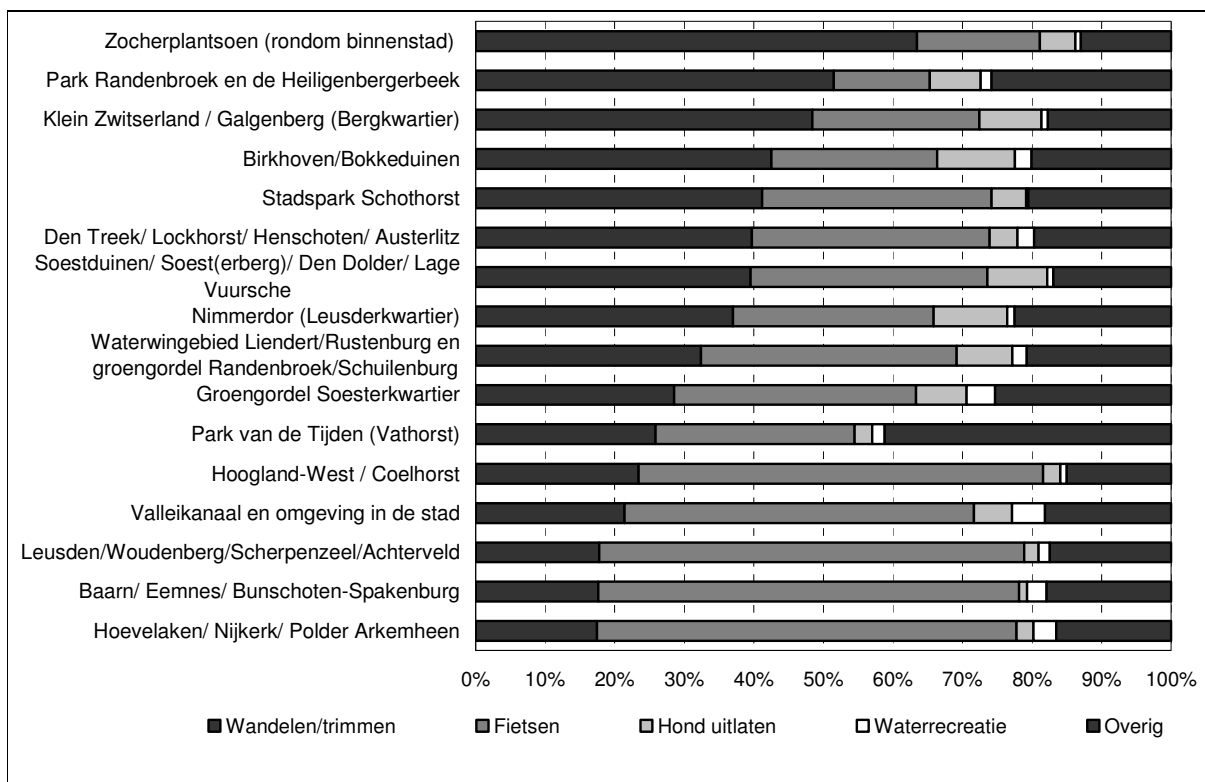
Picknicken en watersport

Bij waterrecreatie moet gedacht worden aan zwemmen, vissen, roeien en kanoën. In vergelijking met drie jaar geleden zijn deze activiteiten in 2006 iets minder populair. Het gaat hier echter om zeer kleine percentages. Ook gaat slechts een klein deel van de Amersfoorters wel eens picknicken of zonnen in de groengebieden van de stad.

Andere activiteiten dan wandelen en fietsen welke in de categorie 'overig' zijn opgenomen, zijn juist in populariteit toegenomen. Hierbij kan gedacht worden aan skeeleren en spelen met de kinderen.

Figuur 11: Activiteiten per recreatiegebied in en om Amersfoort

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

Fietsen in de polder

Figuur 11 laat voor de verschillende gebieden zien voor welke activiteiten zij doorgaans gebruikt worden. In deze figuur zijn de activiteiten ‘natuur beleven’ en ‘picknicken/ zonnen/ luieren’, vaak zeer kleine percentages, ondergebracht bij de categorie ‘overig’. In de recreatiegebieden om de stad heen, de Gelderse Vallei ten zuid- en noordoosten en de Eemvallei ten noordwesten van Amersfoort, wordt relatief het meest gefietst. In de stadsparken en het Zocherplantsoen is wandelen de populairste bezigheid.

Natuurbeleving in de bossen

Het bos ten westen van Amersfoort (Soestduinen, Soesterberg, Den Dolder en Lage Vuursche) kent het grootste aandeel recreanten dat bewust de natuur wil beleven: één op de tien recreanten die hier komt noemt dit als hoofddoel. Ook in het bos ten zuiden van Amersfoort en Birkhoven-Bokkeduinen komen vooral wandelaars om van de natuur te genieten. In Birkhoven-Bokkeduinen is vooral veel aandacht voor de cultuurhistorische waarde van het gebied. De gemeente probeert met behulp van projecten de juiste balans te vinden tussen natuurbehoud en recreatie.

Het Valleikanaal heeft het grootste aandeel (en absolute aantal) watersportrecreanten: bijna 5% van de recreanten in dit gebied komt hier in de eerste plaats voor het water.

3.5 Autogebruik licht afgenomen

Met het oog op het bevorderen van een goede bereikbaarheid van de recreatiegebieden, is gevraagd met welk vervoermiddel de Amersfoorters naar de recreatiegebieden zijn gegaan. Hierbij hebben uiteraard andere vervoermiddelen dan de auto prioriteit.

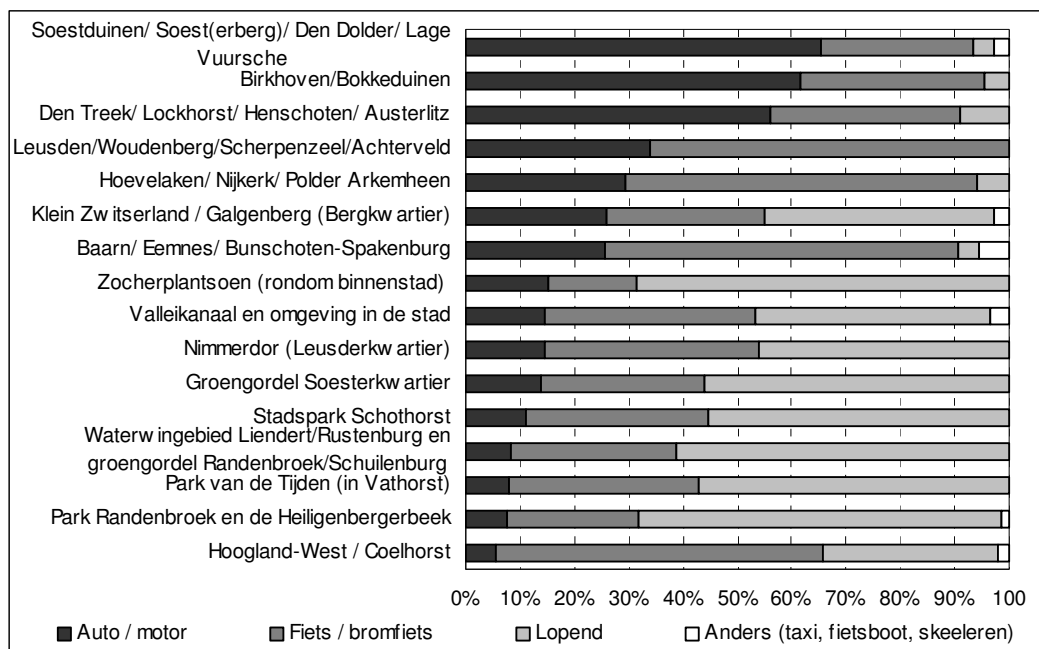
Het grootste deel (37%) gaat fietsend naar het recreatiegebied, een goede tweede met 34% is de groep die te voet gaat. Vergeleken met 2004 pakt een iets kleiner deel van de Amersfoorters de auto;

28% gaat met de auto of de motor naar het recreatiegebied tegenover 30% in 2004. Opvallend is de afwezigheid van het openbaar vervoer. Ook spelen andere vervoerswijzen zoals skeeleren, taxi en fietsboot, nauwelijks een rol.

Figuur 12 laat zien per recreatiegebied welk vervoermiddel de inwoners van Amersfoort overwegend kiezen. Niet verrassend komt meer dan de helft van de recreanten met de auto naar de gebieden rondom Amersfoort. Ook in 2003 werden de bossen ten westen en zuiden van Amersfoort vooral met de auto bezocht. Het aandeel automobilisten naar Birkhoven-Bokkeduinen is echter flink toegenomen.

Over het algemeen pakken inwoners van de prioriteitswijken (Soesterkwartier, Randenbroek, Liendert/ Rustenburg, Schuilenburg, Koppel/Kruiskamp) het vaakst de auto en komen Amersfoorters woonachtig in het centrum, vooral te voet naar recreatiegebieden.

Figuur 12: Met welk vervoermiddel bezocht u dit recreatiegebied?

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

De vraag of men de auto neemt om een recreatiegebied te bezoeken wordt naast de afstand tot het gebied ook bepaald door het bezoeksdoel. Als het recreatiegebied wordt bezocht om er te wandelen, wordt vaker de auto gebruikt om er te komen. Komt men er om te fietsen dan wordt (uiteeraard) meestal ook de fiets genomen om van huis te vertrekken. Dit verklaart het verschil in autogebruik naar de bossen ten westen en zuiden van Amersfoort (vooral wandelaars) en de Eempolder en Gelderse Vallei (voornamelijk fietsers). Het feit dat de fiets populairder is geworden ten opzichte van wandelen verklaart ook waarom het autogebruik om in het recreatiegebied te komen, licht is gedaald.

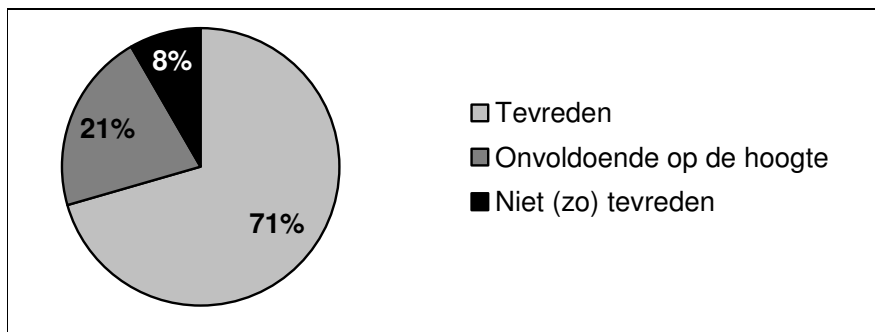
Amersfoort populair bij eigen inwoners

Als men een uurtje vrij heeft voor een wandeling dan is men gebonden aan plekken dichtbij huis of werk. Maar stelt dat men voor langer dan twee uur de tijd heeft om buiten te recreëren, waar gaat men dan heen? Meer dan de helft van de Amersfoortse recreanten blijft graag in of rondom de stad, terwijl drie op de tien recreanten liever elders in het land recreëert in de buitenlucht. Ook hier is de diversiteit van de recreatiegebieden rondom Amersfoort vaak de doorslaggevende reden om in de buurt te blijven.

3.6 Tevredenheid over de mogelijkheden van openluchtrecreatie

Aan alle volwassen Amersfoorters, ook aan degenen die nooit aan buitenrecreatie doen, is gevraagd wat men vindt van de mogelijkheden om buiten te recreëren in Amersfoort. Voor het overgrote deel is men tevreden over de mogelijkheden om buiten te recreëren in de gemeente (71%). Wel is er een lichte daling ten opzichte van 2003, toen 73% positief te spreken was over de recreatiemogelijkheden. Ruim één op de vijf Amersfoorters is niet voldoende op de hoogte van de recreatiemogelijkheden, een lichte stijging in vergelijking met 2003. De stijging komt waarschijnlijk vooral voor rekening van de groei van Amersfoort. De nieuwe inwoners in met name Vathorst wonen hier meestal te kort om goed op de hoogte te zijn van de recreatiemogelijkheden in de buurt.

Figuur 13: Tevredenheid over recreatiegebieden in en om Amersfoort

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

Inwoners van wijken in het zuiden en centrum van Amersfoort zijn gemiddeld het meest positief over de recreatieve mogelijkheden in Amersfoort. Inwoners uit de prioriteitswijken zijn het minst positief, maar deze groep is dan ook het minst op de hoogte van de mogelijkheden van openluchtrecreatie in Amersfoort. De mate van tevredenheid verschilt ook behoorlijk per leeftijdsgroep: 80% van de 65-plussers is tevreden over de recreatiemogelijkheden, tegenover 62% van de jongeren (tussen 18 en 25 jaar).

Goed bereikbaar maar grote drukte

Tevreden recreanten noemen vaak de bereikbaarheid en de diversiteit (bos, heide en polders) als sterkte punten van groengebieden in en rondom Amersfoort. Ontevredenheid wordt meestal veroorzaakt door verdwijning van groen voor de bouw van woningen (men voelt zich bijvoorbeeld ingesloten door Vathorst), de grote drukte in populaire recreatiegebieden en de verwaarlozing van recreatiegebieden door de beheerders. Tevreden recreanten noemen vaak kleine verbeterpunten als “meer *natuurlijk* groen in plaats van de keurig aangelegde plantsoenen” en spreken de wens uit voor meer waterrecreatiemogelijkheden in en om de stad.

3.7 Groen-blauwe Structuur

In 2005 is de monitoring van de Groen-blauwe Structuur opgezet. Het doel van de Groen-blauwe Structuur is het vormgeven en versterken van de groene en blauwe ruimte in de stad en het buitengebied van Amersfoort. De aandachtsgebieden die met dit programma aan bod komen zijn de volgende:

- Zocherplantsoen
- Park Randenbroek en omgeving
- Structuurplan Buitengebied Vathorst
- Zocherplantsoen (Meursingsterrein)

Met het oog op de Groen-blauwe Structuur is een aantal doelstellingen opgesteld die te maken hebben met openluchtrecreatie in Amersfoort. Zo wordt voor beide indicatoren naar een stijging ten opzichte van 2004 gestreefd. De streefwaarde, zoals opgenomen in de programmabegroting, staat in tabel 5 beschreven.

Tabel 5: Kengetal en streefwaarde Groen-blauwe Structuur

effectindicatoren	kengetal 2004	kengetal 2006	streefwaarde 2007
tevredenheid over recreatiemogelijkheden in en om Amersfoort	73%	71%	74%

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Uit de cijfers valt op te maken dat de tevredenheid over de recreatiemogelijkheden in en om Amersfoort niet is toegenomen naar 74%, maar dat deze juist licht gedaald is naar 71%. Dit betekent echter niet per definitie dat Amersfoorters ontevredener zijn over de groengebieden in de omgeving. Juist de groep inwoners van Amersfoort die niet zo goed op de hoogte zijn van de recreatiemogelijkheden is gegroeid.

4. Evenementen en toeristische activiteiten

De bekendheid van een aantal jaarlijkse evenementen in Amersfoort is flink gestegen sinds 2003. Het Jazzfestival en Dias Latinos zijn erg goed bezocht in 2006. Van de doorlopende recreatieve activiteiten zijn het afgelopen jaar de rondvaarten van Waterlijn en de muziektopredens op de Groenmarkt erg goed bezocht. Het overgrote deel van de Amersfoorters is tevreden over het aanbod van evenementen en toeristische activiteiten in de gemeente. Dit aandeel is sinds 2003 gestegen.

4.1 Inleiding

In 'Stijl van de stad: Kadernota cultuurbeleid 2000-2007' worden de hoofdlijnen geschetst voor het cultuurbeleid. De hoofdlijnen zijn:

- het op peil brengen en houden van de culturele infrastructuur
- het streven naar meer vraaggestuurd aanbod
- het profileren van specifieke accenten.

De uitdaging is om meer mensen te betrekken bij het culturele leven van de stad. Tevens heeft een goed ontwikkeld voorzieningenniveau op het gebied van cultuur, recreatie en toerisme een positieve invloed op het imago en de economische status van de stad. Ook evenementen maken deel uit van dat voorzieningenniveau. Om hierop zo goed mogelijk beleid te kunnen ontwikkelen, is het van belang om te weten hoe evenementen bekend zijn, worden bezocht en gewaardeerd.

Amersfoort streeft ernaar de recreatieve mogelijkheden in en om de stad te behouden en waar mogelijk te versterken. In 'Buitenkans: kadernota toeristisch-recreatief beleid gemeente Amersfoort 2000-2005' wordt in hoofdlijnen aangegeven hoe de stad verder toeristisch ontwikkeld kan worden. Onder de titel 'Bruisen en beheersen' heeft de gemeente haar evenementenbeleid verder uitgewerkt. Het evenementenbeleid van de gemeente Amersfoort is op de eerste plaats sterk gericht op de eigen inwoners en daarnaast, afhankelijk van het evenement, ook op bezoekers uit de regio en daarbuiten. In dit hoofdstuk maken we waar mogelijk een vergelijking met de Vrijtijdsmonitor 2003.

Het doel van het onderzoek is zicht krijgen op de mate waarin en de manier waarop Amersfoorters gebruik maken van de diverse toeristische activiteiten en evenementen in Amersfoort.

De volgende twee vragen staan centraal in dit hoofdstuk:

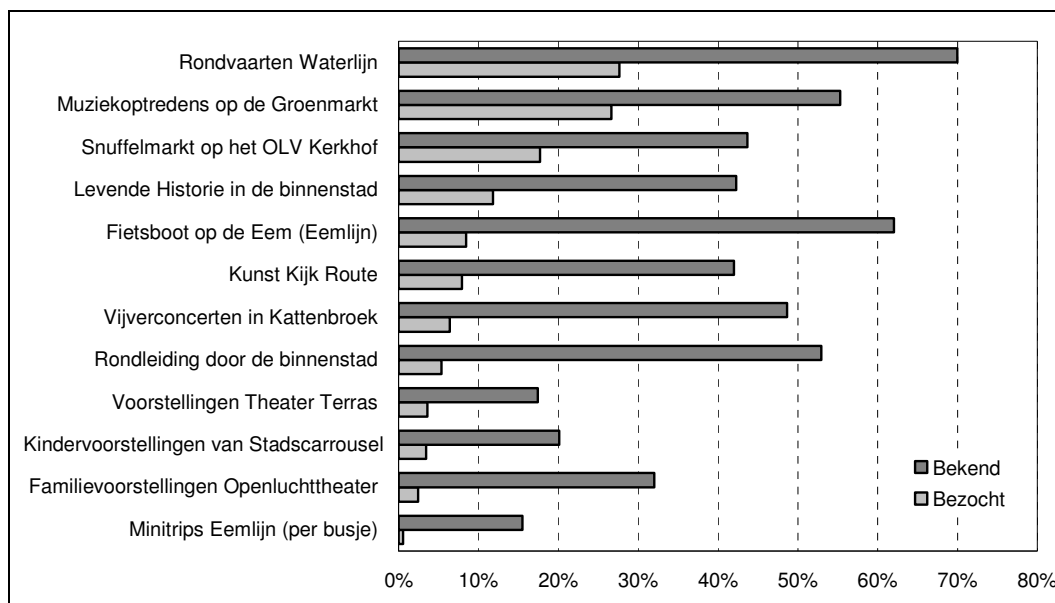
- In hoeverre zijn de jaarlijkse evenementen die in Amersfoort worden georganiseerd bekend bij de eigen inwoners, in hoeverre worden deze bezocht en hoe worden ze gewaardeerd?
- In hoeverre zijn de toeristische activiteiten (ook wel 'doorlopende evenementen' genoemd) die in Amersfoort worden georganiseerd bekend bij de eigen inwoners, maken ze er gebruik van en hoe waarderen ze die?

4.2 Bezoek aan en bekendheid van Amersfoortse evenementen

In Amersfoort worden veel verschillende evenementen en toeristische activiteiten georganiseerd. Een deel ervan vindt eens per jaar plaats, andere meerdere malen, bijvoorbeeld eens per maand of

elke dag in het zomerseizoen. Laatstgenoemde worden in deze studie ‘doorlopend’ genoemd. Van de doorlopende activiteiten zijn in 2006, net als in 2003, de rondvaarten van Waterlijn en de fietsboot op de Eem het meest bekend bij de inwoners van Amersfoort. In vergelijking met 2003 heeft de rondleiding door de binnenstad in 2006 iets aan bekendheid moeten inleveren, terwijl de muziektredens op de Groenmarkt⁵ dit keer juist iets bekender zijn bij de inwoners van Amersfoort. Van de minder bekende activiteiten hebben de voorstellingen van Theater Terras sinds 2003 een lichte daling in bekendheid ondervonden en kent, net als in 2003, ongeveer één op de vijf Amersfoorters de kindervoorstellingen van Stadscarrousel.

Figuur 14: Bekendheid en bezoek van doorlopende activiteiten in Amersfoort

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

In het algemeen geldt dat de meest bekende evenementen ook het best bezocht werden. Toch gaat dit niet voor alle evenementen op. Zo is bijvoorbeeld de fietsboot op de Eem zeer goed bekend bij de inwoners van Amersfoort terwijl slechts 8% hier ook werkelijk gebruik van heeft gemaakt. De minitrips Eemlijn per busje zijn pas in 2005 van start gegaan, wat de geringe bekendheid en aantal bezoekers grotendeels verklaart.

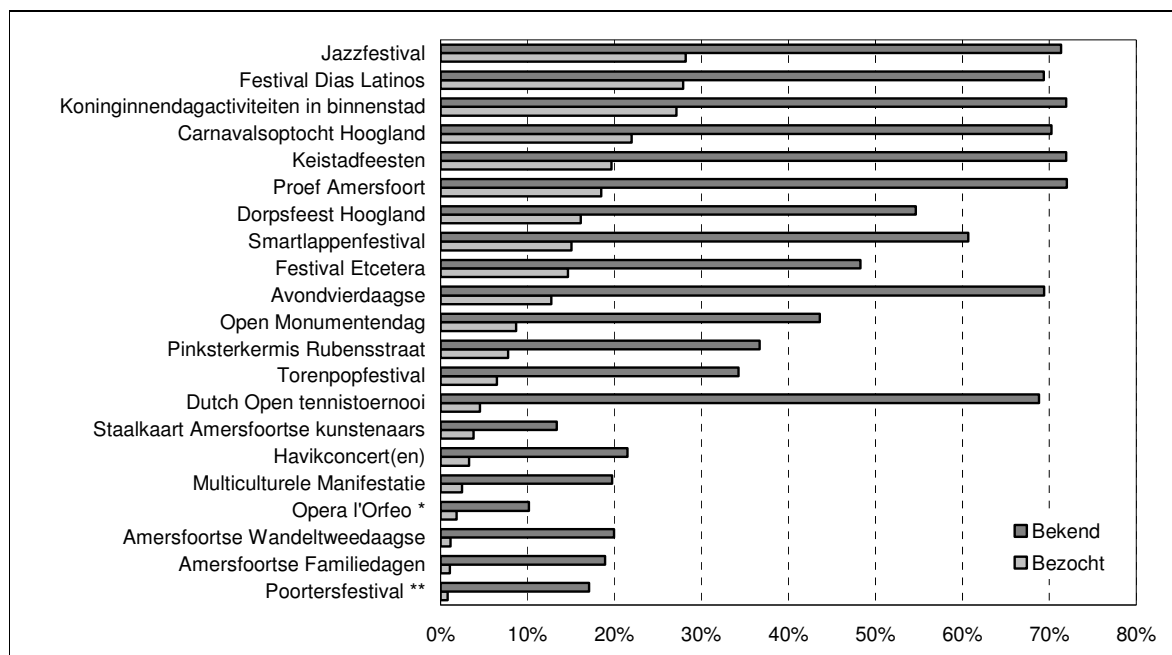
Jaarlijkse evenementen

De jaarlijks terugkerende evenementen zijn over het algemeen goed bekend bij de inwoners van Amersfoort. Evenals in 2003 zijn de Koninginnedagactiviteiten, Proef Amersfoort en de Keistadfeesten zeer goed bekend in Amersfoort. Dit zijn toegankelijke evenementen met een breed publiek. In figuur 15 is de bekendheid en het bezoek van de jaarlijkse evenementen van 2006 weergegeven.

Wederom is ‘Staalkaart Amersfoortse kunstenaars’ nauwelijks bekend bij de burgers, maar dit jaar is het evenement met de minste bekendheid Opera l’Orfeo. Dit is echter een éénmalig evenement geweest en de doelgroep was zeer specifiek. Ook het Poortersfestival was gericht op een nogal specifieke doelgroep en stond dit jaar bij Amersfoorters wellicht beter bekend als de ‘Chinese Opera’. Beide opera-evenementen trekken ook veel bezoekers van buiten Amersfoort; deze bezoekers komen niet in de cijfers terug.

⁵ Verschillende organisaties zijn verantwoordelijk voor deze muziektredens; Stichting Groenmarktondernemers, Stichting Stadscarrousel en de festivalorganisatoren die gebruik maken van het Groenmarktpodium.

Figuur 15: Bekendheid en bezoek van jaarlijkse evenementen in Amersfoort

* Opera l'Orfeo was een éénmalig evenement georganiseerd door Xynix Opera

** Het Poortersfestival is één keer per twee jaar

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006.

Schommelende bekendheid, stabiele bezoekerspercentages

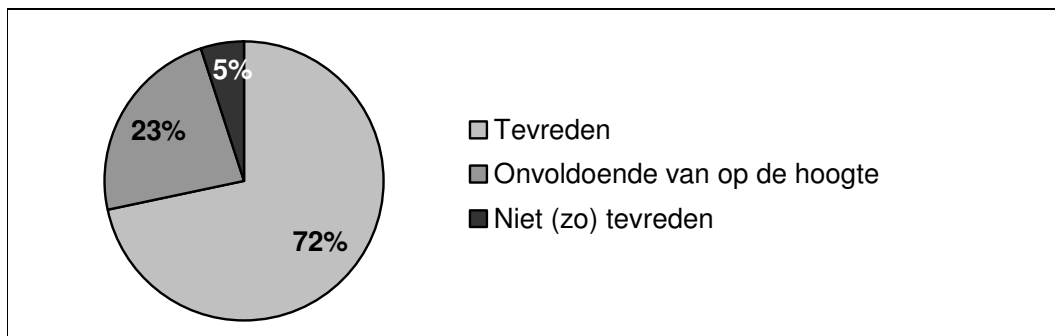
De bekendheid van een aantal evenementen in Amersfoort is flink gestegen sinds 2003. Zo zijn met name het Smartlappenfestival, het Torenpopfestival en Proef Amersfoort sterk in bekendheid toegenomen (gemiddeld met 36%). Bij de doorlopende activiteiten hebben de rondvaarten van Waterlijn en de muziekoptredens op de Groenmarkt een veel grotere bekendheid gekregen. De kermis in de Rubensstraat die in juni plaatsvindt is verder in bekendheid gedaald; een trend die in 1998 al in gang is gezet.

Deze sterke schommelingen sinds 2003 gelden niet voor *bezoek* van Amersfoorters aan de evenementen en toeristische activiteiten; deze zijn voor alle evenementen nagenoeg gelijk gebleven.

4.3 Waardering evenementen

Over het algemeen blijft de tevredenheid over het aanbod van evenementen en toeristische activiteiten in Amersfoort stijgen: in 1998 was 61% tevreden, in 2003 was dit 69% en in 2006 is 72% tevreden over het aanbod van evenementen in Amersfoort. Wel blijft het aandeel inwoners dat niet voldoende op de hoogte is vrij groot. Bijna een kwart van de Amersfoorters is niet goed op de hoogte van de evenementen in de gemeente. Voor een groot deel bestaat deze groep echter uit mensen die weinig interesse hiervoor hebben en de evenementen bewust niet bezoeken.

Figuur 16: Tevredenheid over evenementen en toeristische activiteiten in Amersfoort

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006.

Zowel in 2003 als in 2006 hadden de Amersfoorters de mogelijkheid om de evenementen te beoordelen aan de hand van rapportcijfers (zie tabel 6 en 7). De verschillen tussen de twee jaren zijn meestal klein. Van de doorlopende activiteiten krijgen de rondvaarten Waterlijn zowel in 2003 als in 2006 het hoogste rapportcijfer.

Tabel 6: Rapportcijfer doorlopende activiteiten

Activiteiten	1998	2003	2006
Rondvaarten Waterlijn	7,7	7,9	8
Fietsboot op de Eem (Eemlijn)	-	7,7	7,7
Rondleiding door de binnenstad	7,6	7,4	7,6
Muziekoptredens op de Groenmarkt	7,4	7,6	7,6
Kindervoorstellingen van Stadscarrousel	-	7,1	7,3
Levende Historie in de binnenstad	-	7,2	7,3
Kunst Kijk Route	7,3	7,2	7,2
Voorstellingen Theater Terras	7,2	7,1	7,2
Familievoorstellingen Openluchttheater	-	-	7,2
Vijverconcerten in Kattenbroek	-	7,3	7,2
Snuffelmarkt op het OLV Kerkhof	-	7,1	7,2
totaal gemiddelde	7,4	7,4	7,3

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006.

Jaarlijkse evenementen beter gewaardeerd

De meeste jaarlijkse evenementen kregen in 2006 een hogere waardering van het Amersfoortse publiek.

Het Dorpsfeest Hoogland krijgt al sinds 1998 de hoogste waardering van de Amersfoorters. De grote betrokkenheid en een enthousiaste inzet van vele vrijwilligers onder de dorpsbewoners dragen hier zeker een steentje aan bij. Het festival dat het meest in waardering is toegenomen is het Torenpopfestival, dat plaatsvindt op het Onze Lieve Vrouwekerkhof in augustus. Tevens is het Smartlappenfestival, dat in 2006 voor de zesde keer werd georganiseerd, in waardering gestegen.

Ook dit jaar krijgt de kermis in de Rubensstraat de laagste waardering van de inwoners van Amersfoort. Hoewel dit evenement sinds 1998 is opgeklommen van een 5 naar een 5,6 krijgt de kermis nog steeds kritiek. Zo zou door de dure standplaatsen de kermis te klein zijn voor een stad als Amersfoort en wordt er door omwonenden vaak overlast ervaren.

Tabel 7: Rapportcijfer jaarlijkse evenementen

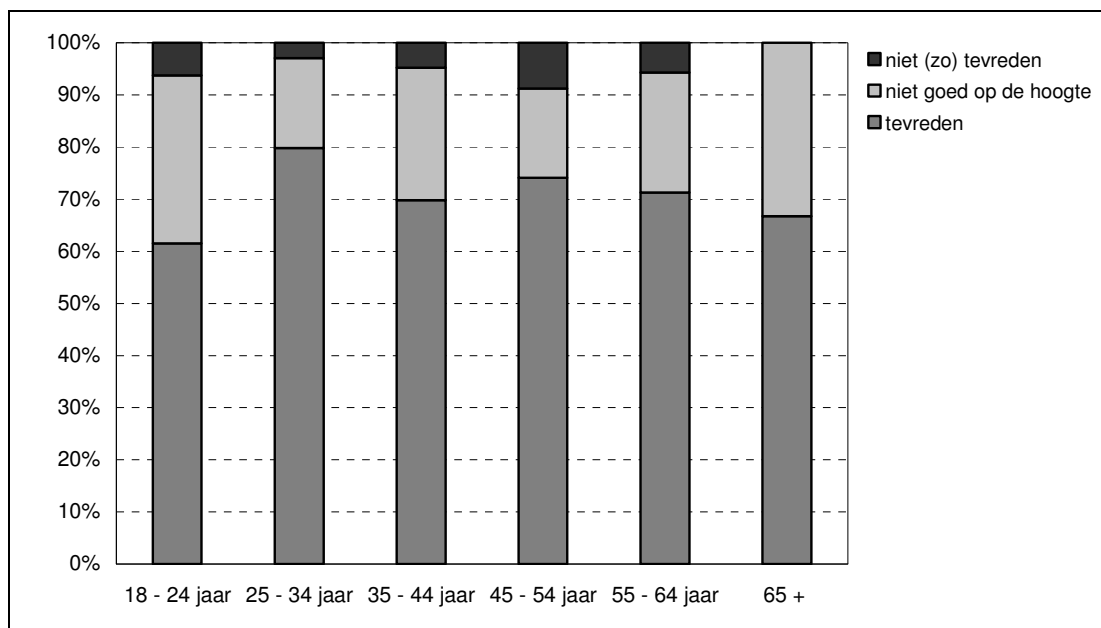
Evenementen	1998	2003	2006
Dorpsfeest Hoogland	7,8	7,8	8
Carnavalsoptocht Hoogland	7,7	7,8	7,9
Open Monumentendag	7,7	7,5	7,8
Festival Dias Latinos	7,7	7,6	7,7
Smartlappenfestival	-	7,2	7,6
Festival Etcetera	7,3	7,4	7,6
Opera l'Orfeo	-	-	7,6
Jazzfestival	7,6	7,5	7,5
Kerst in Amersfoort	-	-	7,5
Torenpopfestival	7	6,9	7,4
Havikconcert(en)	-	7,1	7,3
Staalkaart Amersfoortse kunstenaars	-	-	7,3
Dutch Open tennistoernooi	7	7,2	7,3
Avondvierdaagse Amersfoort of Hoogland	7,2	7,3	7,2
Proef Amersfoort	7,4	7,1	7,1
Amersfoortse Wandelweedaagse	-	-	7
Keistadfeesten	6,8	6,9	7
Amersfoortse Familiedagen	-	-	6,9
Poortersfestival	-	-	6,9
Koninginnendagactiviteiten in binnenstad	6,3	6,5	6,5
Multiculturele Manifestatie	-	6	6
Pinksterkermis Rubensstraat	5	5,6	5,6
Totaal gemiddelde	7,1	7,1	7,2

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor.

Jongeren minder goed op de hoogte

Over de grootte van het aanbod valt niet te twisten: Amersfoort organiseert het hele jaar door veel evenementen en hier is men zeer tevreden over. Echter, over de compleetheid van het aanbod zijn de meningen enigszins verdeeld. Eén op de vijf inwoners van Amersfoort vindt vooral de diversiteit van evenementen in de stad een sterk punt. Anderzijds is door een aantal, zowel tevreden als ontevreden inwoners, de opmerking gemaakt dat er voor de doelgroep jongeren/studenten te weinig wordt georganiseerd. Dit uit zich in onderstaande figuur 17 waarin de mate van tevredenheid per leeftijdsgroep is weergegeven; jongeren tot 25 jaar zijn minder vaak tevreden over het aanbod. Deze groep jongeren is samen met de groep ouderen slecht op de hoogte van de georganiseerde evenementen in de stad. Eén derde van beide groepen geeft aan niet op de hoogte te zijn van wat er speelt in Amersfoort.

Figuur 17: Tevredenheid over evenementen naar leeftijdsgroep

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006.

Hoe komt het dat deze doelgroepen minder goed geïnformeerd zijn over de evenementen? Veel respondenten, met name jongeren, geven aan dat ze niet in de lokale bladen kijken. Een deel van deze groep is niet geïnteresseerd in (en dus niet zo goed op de hoogte van) evenementen in Amersfoort. Anderzijds geeft een select groepje aan dat de vermelding in de bladen en andere media niet voldoende is. Zij zien graag meer informatie op de gemeentesite of betere vermelding van de evenementen in lokale kranten.

5. Deelname aan kunst en cultuur

Amersfoorters hebben veel met cultuur. Ruim eenderde van alle volwassen Amersfoorters is op de één of andere manier actief betrokken bij culturele of kunstzinnige activiteiten. Het meest actief zijn Amersfoorters met fotografie, film, video en muziek, zang en musical. Tevens heeft bijna driekwart van de Amersfoorters in 2006 minimaal één keer een voorstelling of instelling bezocht. De culturele uitagenda "Uit in Amersfoort" is tussen 2003 en 2006 aanzienlijk bekender geworden onder Amersfoorters.

5.1 Inleiding

In 'Stijl van de stad: Kadernota cultuurbeleid 2000-2007' worden de hoofdlijnen geschetst voor het cultuurbeleid. De hoofdlijnen zijn:

- het op peil brengen en houden van de culturele infrastructuur
- het streven naar meer vraaggestuurd aanbod
- het profileren van specifieke accenten.

De uitdaging is om meer mensen te betrekken bij het culturele leven van de stad. Tevens heeft een goed ontwikkeld voorzieningenniveau op het gebied van cultuur, recreatie en toerisme een positieve invloed op het imago en de economische status van de stad. Ook evenementen maken deel uit van dat voorzieningenniveau. Om hierop zo goed mogelijk beleid te kunnen ontwikkelen, is het van belang om te weten hoe evenementen bekend zijn, worden bezocht en gewaardeerd.

De doelstellingen uit de Kadernota Cultuurbeleid moeten nu geëvalueerd worden en er is behoefte aan input voor het nieuwe cultuurbeleid. Vandaar dat de afdeling Cultuur, Toerisme en Sport een herhaling wil van het vragenblok Deelname aan Kunst en Cultuur uit de Vrijtijdsmonitor 2003.

Het doel van het onderzoek is zicht krijgen op de mate waarin en de manier waarop Amersfoorters gebruik maken van de diverse culturele basisvoorzieningen in Amersfoort, in hoeverre men actief is op het gebied van kunst en cultuur en hoe men zich op de hoogte stelt van wat er in Amersfoort te doen is.

In dat kader wil de afdeling Cultuur, Toerisme en Sport antwoord op de volgende vragen:

1. In hoeverre zijn Amersfoortse instellingen op het gebied van kunst en cultuur bekend bij de Amersfoorters en in hoeverre worden deze instellingen bezocht?
2. In welke mate zijn Amersfoorters actief op het gebied van kunst en cultuur?
3. Op welke manier stelt men zich op de hoogte van wat er op uitgaansgebied, kunst en cultuur in Amersfoort te doen is?
4. Hoe tevreden is men over het aanbod van kunst en cultuur?
5. In hoeverre zijn inwoners van de nieuwe wijk Vathorst voor hun cultuurdeelname georiënteerd op Amersfoort?

5.2 Actieve kunst- en cultuurparticipatie

In dit onderzoek is een onderscheid gemaakt tussen actieve kunst- en cultuurparticipatie en passieve kunst- en cultuurconsumptie. Onder actieve participatie verstaan we het actief deelnemen aan kunst

en cultuur, bijvoorbeeld door zelf foto's te maken of zelf gedichten te schrijven. De term 'passieve consumptie' gebruiken we als iemand een voorstelling, evenement of tentoonstelling bijwoont.

Tabel 8: Aandeel actieve kunst- en cultuurparticipanten per culturele activiteit

actief in:	1998	2003	2006	absoluut 2006
toneel	2%	3%	5%	4.200
muziek, zang, musical	15%	17%	16%	13.900
dans, ballet	5%	7%	8%	6.600
fotografie, film, video	-	21%	23%	19.600
schrijven van proza/poëzie	4%	4%	5%	4.100
schilderen, beeldhouwen	8%	11%	9%	7.600
totaal actief	25%	34%	35%	35.400

Opmerkingen: er is geen percentage ingevuld in het onderzoek van 1998 bij de categorie fotografie, film, video omdat dit onderdeel van de vraag niet vergeleken kan worden doordat de vraagstelling teveel afwijkt. Dit verklaart tevens het ogenschijnlijk grote verschil in het aandeel actieve Amersfoorters in 1998 en 2003.

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor.

Eén op de drie Amersfoorters actief

Net als in 2003 is ook in 2006 ruim eenderde van alle volwassen Amersfoorters op de één of andere manier actief betrokken bij culturele of kunstzinnige activiteiten. Tabel 8 laat zien met welke activiteiten op het gebied van kunst en cultuur deze actief betrokken Amersfoorters zich bezig houden. Er wordt hierbij een vergelijking gemaakt tussen 1998, 2003 en 2006. In het algemeen lijken er sinds 1998 geen significante veranderingen plaats gevonden te hebben in de verdeling naar activiteiten waar actief participerende Amersfoorters zich mee bezig houden. Amersfoorters zijn net als in 2003 het meest actief met fotografie, film, video (23%) en muziek, zang en musical (16%). Toneel spelen en schrijven worden het minst gedaan.

Kunst en cultuurparticipatie vooral ongeorganiseerd

Net als voorgaande jaren beoefent de grootste groep 'amateurkunstenaars' zijn hobby niet in georganiseerd verband. Dit geldt vooral voor mensen die bezig zijn met fotografie, film en video. Mensen die aan schilderen of beeldhouwen doen, zijn veelal actief via een cursus, terwijl muziek en zang vooral via een vereniging worden beoefend.

Verschillen naar geslacht en leeftijd

Binnen de categorieën activiteiten zijn er verschillen zichtbaar in de mate van participatie tussen mannen en vrouwen. De vrouwen zijn ruim in de meerderheid als het gaat om toneel, dans/ballet en schilderen/beeldhouwen. Bij muziek/zang/musical, fotografie/film/video en schrijven van proza/poëzie houden de mannen en vrouwen elkaar redelijk in evenwicht. Tevens zijn naar leeftijd kleine verschillen zichtbaar. De groep tussen 45 en 54 jaar is over het algemeen het meest actief, voornamelijk met de activiteiten muziek/zang/musical, fotografie/film/video en het schrijven van proza en poëzie. Dans is het meest populair onder twintigers.

Centrum en Zuid Amersfoort meest actief

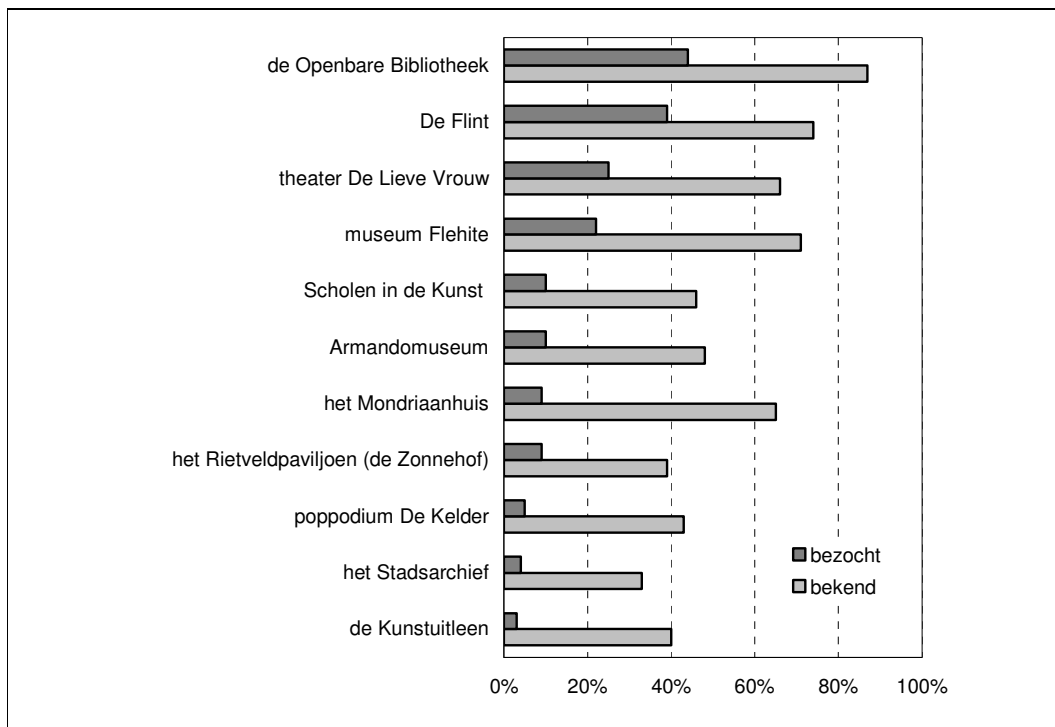
De actieve, cultureel betrokken Amersfoorter woont vooral in het centrum en het zuiden van Amersfoort. Ongeveer de helft van de bewoners van 18 jaar en ouder van het centrum en het zuiden van Amersfoort is actief op het gebied van kunst en cultuur. In de prioriteitswijken en in het noorden is dat aandeel 31% respectievelijk 32%.

5.3 Bekendheid en bezoeken aan culturele instellingen

In de vorige paragraaf is ingegaan op de vraag in welke mate Amersfoorters actief deelnemen aan kunst en cultuur. In deze paragraaf kijken we naar de 'passieve' cultuurdeelname: in hoeverre zijn

Amersfoortse instellingen op het gebied van kunst en cultuur bekend bij de Amersfoorters en in hoeverre worden deze instellingen bezocht?

Figuur 18: Bekendheid en bezoeken aan culturele instellingen in Amersfoort 2006

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

Openbare bibliotheek meest bezocht

Hoe vaak men de in figuur 18 genoemde culturele instellingen in de afgelopen twee jaar heeft bezocht, verschilt sterk per instelling. Zo werd de openbare bibliotheek door bijna de helft van de Amersfoorters van 18 jaar en ouder bezocht en ook de Flint scoort hoog met 39%. De musea en vooral het Stadsarchief en de kunstuitleen werden het minst bezocht. Deze verschillen hebben te maken met het feit dat een bibliotheek of theater zich meer leent voor een regelmatig bezoek dan een museum.

Tabel 9: Bekendheid en bezoeken aan culturele instellingen in Amersfoort

	bekend 2003	bekend 2006	bezocht 2003	bezocht 2006
Openbare bibliotheek	88 %	87%	48%	44%
De Flint	86%	86%	47%	39%
De Lieve Vrouw	73%	74%	27%	25%
Museum Flehite	78%	78%	26%	22%
Scholen in de Kunst	45%	49%	11%	10%
Armandomuseum	44%	50%	10%	10%
Mondriaanhuis	64%	68%	10%	9%
Rietveldpaviljoen	35%	42%	8%	9%
Poppodium de Kelder	37%	45%	6%	5%
Stadsarchief	34%	34%	5%	4%
Kunstuitleen	39%	41%	5%	3%

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Bekendheid poppodium De Kelder gestegen

Wanneer de bekendheid van en het aantal bezoeken aan de Amersfoortse culturele instellingen in 2006 vergeleken wordt met deze gegevens uit 2003 dan zijn er op enkele uitzonderingen na weinig grote verschuivingen te constateren. Wat echter wel opvalt, is de afname van het aantal bezoeken aan theater de Flint en een stijging van de bekendheid van poppodium de Kelder ten opzichte van 2003. De grotere bekendheid van De Kelder in 2006 zou goed te maken kunnen hebben met de grote publiciteit die eind 2006 ontstond rond de geplande verhuizing van het poppodium naar het Eemcentrum. De daling van het aantal bezoeken in 2006 aan theater de Flint is in hoofdzaak te verklaren door wijzigingen in het reserveringssysteem voor kaartjes. De mogelijkheden tot boeking via internet leiden ertoe dat er minder abonnementen worden verkocht en bezoekers op het laatste moment beslissen. De marketing is hierop aangepast en inmiddels trekt de kaartverkoop weer aan.

Bezoekersaantallen

De voorgaande gegevens hebben uitsluitend betrekking op volwassen Amersfoorters. Maar instellingen als het theater betrekken ook veel bezoekers uit andere gemeenten en onder jongeren. Om een beeld te krijgen van het aantal bezoeken dat in 2006 is afgelegd aan Amersfoortse culturele instellingen zijn deze gegevens bij de betreffende instellingen opgevraagd (zie onderstaande tabel).

Tabel 10: Bezoekersaantallen culturele instellingen

	2006
de Flint	97.225
de Lieve Vrouw	54.536
de Kelder	15.756
aantal cursisten Scholen in de Kunst*	5.150
aantal bezoekers bibliotheek	716.000
aantal bezoeken museum Amersfoort**	57.721
aantal bezoeken Mondriaanhuis	10.229

*Deelnemers aanbod kortlopend en langlopend.

**De Zonnehof, Museum Flehite en het Armandomuseum

Bron: Betreffende instellingen, 2007

Bovenstaande cijfers zijn eigenlijk moeilijk met elkaar te vergelijken. Het aantal cursisten van de Scholen in de Kunst geeft bijvoorbeeld niet weer hoe vaak iemand een bezoek brengt aan die instelling. Het cijfer bij de Flint geeft dat weer wel aan. In het oog springt vooral het grote aantal afgelegde bezoeken aan de bibliotheek. Al eerder werd geconstateerd dat dit logisch is omdat een bibliotheek zich meer dan bijvoorbeeld een museum leent voor regelmatig bezoek.

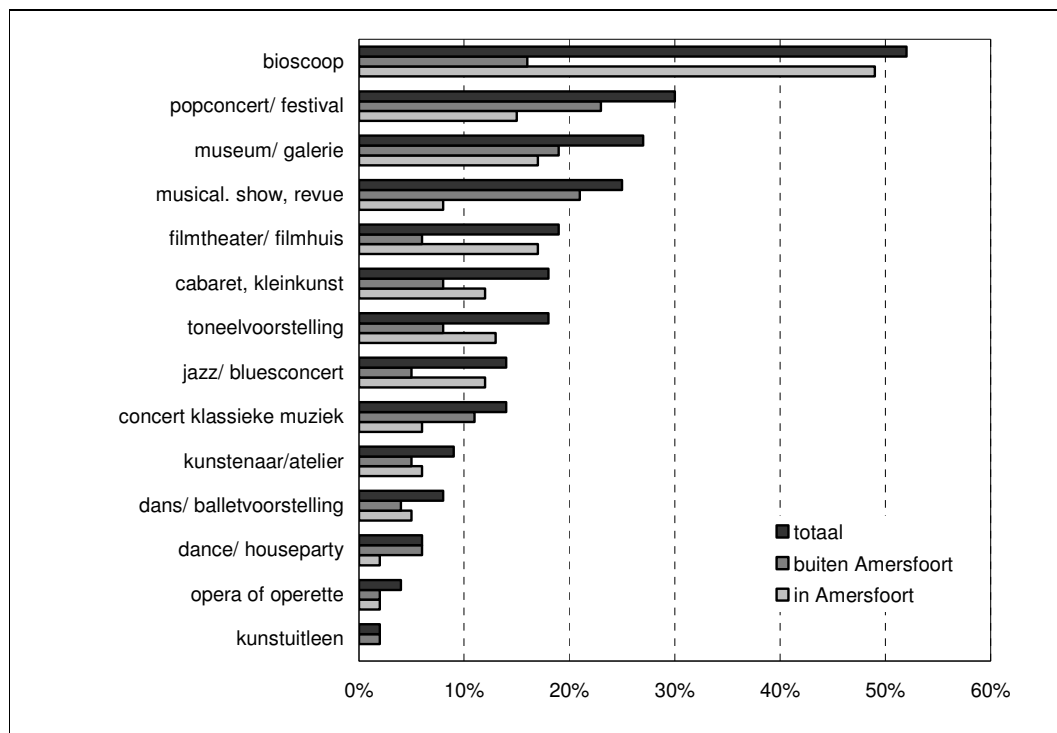
Verschillen naar wijk

In het algemeen zijn Amersfoorters woonachtig in de prioriteitswijken het minst bekend met de culturele instellingen en hebben zij deze de afgelopen twee jaar ook het minst frequent bezocht. Bewoners uit het centrum en zuiden van Amersfoort daarentegen kennen de culturele instellingen het best en bezochten deze instellingen ook het meest frequent. Algemeen bekend is dat kunst- en cultuurparticipatie samenhangt met de sociaal-economische status van mensen. Het feit dat de bewoners uit het centrum en vooral ook uit het zuiden van Amersfoort een relatief hoge sociaal-economische status hebben, verklaart de hogere cultuurparticipatie.

5.4 Passieve kunst- en cultuurconsumptie

In deze paragraaf wordt de passieve kunst- en cultuurconsumptie van de Amersfoorter bekeken. De term passieve kunst- en cultuurconsumptie gebruiken we als iemand bijvoorbeeld een voorstelling, evenement of tentoonstelling heeft bijgewoond. Ook is de vraag aan de orde of de Amersfoorter voor deze bezoeken vooral binnen de stadsgrenzen van Amersfoort blijft of dat ook voorstellingen en/of instellingen buiten Amersfoort worden bezocht.

Figuur 19: Aandeel Amersfoorters dat in 2006 een culturele activiteit bezocht in en/of buiten Amersfoort

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor 2006

Bioscoop favoriet

Bijna driekwart van de Amersfoorters heeft in 2006 minimaal één keer een voorstelling of instelling bezocht. Zoals in figuur 19 te zien is, is een bezoek aan de bioscoop in Amersfoort daarbij duidelijk favoriet. De kunstuitleen wordt het minst bezocht.

Tabel 11: Aandeel Amersfoorters dat een culturele activiteit bezoekt

activiteit	in Amersfoort			buiten Amersfoort		
	1998	2003	2006	1998	2003	2006
bioscoop	49%	48%	49%	14%	18%	16%
toneelvoorstelling	13%	16%	13%	9%	10%	8%
musical, show, revue	10%	10%	8%	16%	21%	21%
dans/balletvoorstelling	5%	6%	5%	4%	5%	4%
cabaret, kleinkunst	10%	15%	12%	8%	8%	8%
filmtheater/ filmhuis	9%	17%	17%	3%	6%	6%
museum/galerie	15%	17%	17%	18%	24%	19%
kunstuitleen	3%	3%	1%	1%	0%	2%
kunstenaar/atelier	-	-	6%	-	-	5%

Opmerking: Bij de activiteit Kunstenaar/ atelier zijn voor 1998 en 2003 geen percentages ingevuld omdat deze categorie pas in 2006 is toegevoegd. Dit verklaart wellicht de afname voor 'kunstuitleen' in 2006.

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Wanneer het aandeel Amersfoorters dat in het voorafgaande jaar minimaal één culturele activiteit bezocht, vergeleken wordt met deze gegevens uit 1998 en 2003, dan zien we dat er de laatste jaren geen grote verschuivingen op zijn getreden in de bezoeken aan culturele instellingen. Dit geldt zowel voor de bezoeken aan culturele instellingen binnen als buiten Amersfoort.

Cultuurlek

Een opmerkelijk punt is dat er sprake is van een cultuurlek. Bezoeken aan popconcerten/popfestivals, musicals, shows en revues worden voornamelijk buiten Amersfoort afgelegd. Dit is te verwachten, omdat elders meer mogelijkheden (zoals grotere podia) bestaan om dit soort activiteiten, die vaak veel ruimte vragen, te organiseren voor het publiek.

5.5 Méér kunst en cultuur?

In de vorige paragrafen is een beeld geschetst van de mate waarin Amersfoorters actief en passief deelnemen aan of gebruik maken van het kunst en culturaanbod in Amersfoort. Nu wordt ingegaan op de vraag of de Amersfoorter meer zou willen doen aan kunst en cultuur. En hoe tevreden is de Amersfoorter met het huidige aanbod aan kunst en cultuur?

Tabel 12: Belemmeringen om meer aan kunst en cultuur te doen

redenen	1998	2003	2006
ik heb te weinig tijd	35%	36%	36%
geen bijzondere reden, het komt er gewoon niet van	33%	33%	35%
allerlei praktische redenen (b.v. kinderopvang)	17%	20%	17%
dat kost teveel geld	22%	21%	28%
ik weet onvoldoende wat er te doen is	11%	13%	10%
er is te weinig aanbod naar mijn smaak	*	7%	6%
ik wil niet alleen, heb niemand om mee samen te gaan	6%	5%	3%
er is te weinig in de buurt te doen	5%	4%	2%
andere redenen	11%	12%	10%
totaal (max. twee antwoorden mogelijk)	140%	151%	147%

* niet gevraagd in 1998

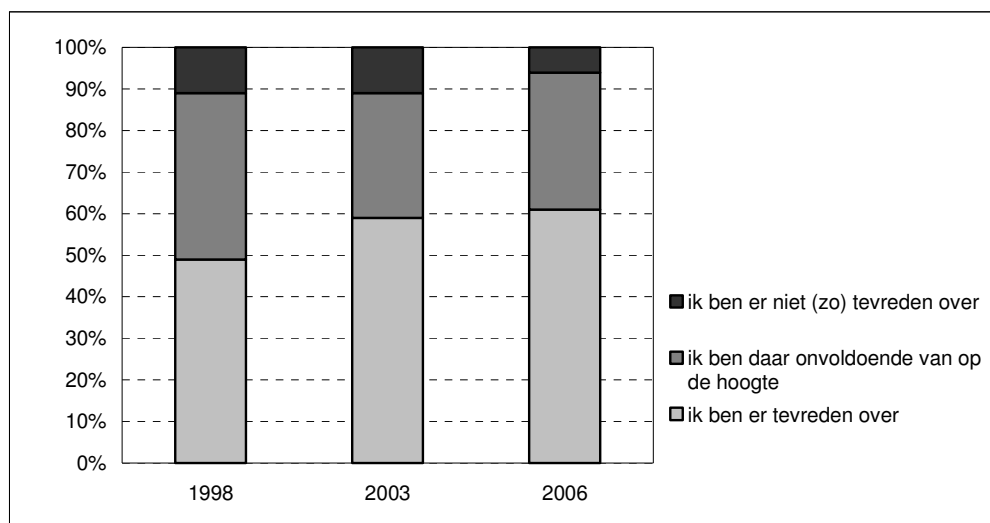
Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Geen tijd voor cultuur

Op de vraag of men meer zou willen doen aan kunst en cultuur antwoordt ongeveer de helft van de respondenten dat zij dat inderdaad zouden willen. Deze mensen geven, net als in 1998 en 2003, vooral aan dat ze hier wegens tijdgebrek niet aan toe komen (zie tabel 12). Maar bijna net zo vaak is er geen bijzondere reden voor het niet vaker deelnemen aan kunst en cultuur. Ook het financiële aspect speelt een grote rol: een grotere deelname aan kunst en cultuur zou te veel geld kosten. Deze laatste reden wordt aanzienlijk vaker genoemd in 2006 dan in 1998 en 2003. Het economisch tijdspeelt hierbij natuurlijk een belangrijke rol. Het deel van de respondenten dat aangeeft onvoldoende te weten wat er te doen is, zijn vooral mensen die in of na 2000 in Amersfoort zijn komen wonen. Mensen die al langere tijd in Amersfoort wonen zijn beter op de hoogte van wat hier zoal te doen is op het gebied van kunst en cultuur.

Figuur 20: Mate van tevredenheid met kunst en culturaanbod in 1998, 2003 en 2006

Opmerking: deze vraag is alleen beantwoord door de mensen die geïnteresseerd zijn in kunst en cultuur.

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Minder ontevredenheid over kunst en culturaanbod

Ruim 60% van de mensen die geïnteresseerd zijn in kunst en cultuur geeft aan tevreden te zijn over het aanbod kunst en cultuur in Amersfoort (zie figuur 20). Men is in 2006 dus net zo tevreden met het aanbod als in 2003 het geval was. Een kleine verschuiving lijkt zichtbaar in het aandeel mensen dat niet (zo) tevreden is met het kunst en culturaanbod. Dit aandeel lijkt in 2006 enigszins gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. De meest kritische mensen, degenen die aangeven tevreden te zijn met het aanbod en zij die aangeven juist niet tevreden te zijn hiermee, wonen vooral in het centrum en het zuiden van Amersfoort.

Kaartverkoopstelsel theater de Flint stemt ontevreden

Ruim 270 respondenten hebben een nadere toelichting gegeven op hun oordeel over het kunst en culturaanbod in Amersfoort. Bijna de helft hiervan heeft expliciet aangegeven tevreden te zijn met het aanbod. Het aanbod is voor hen voldoende groot en gevarieerd. Net als de respondenten in 1998 en 2003 deden, worden ook nu weer veel opmerkingen geplaatst over theater de Flint. Men vindt het lastig om kaarten te verkrijgen voor de optredens in dit theater. De kaarten moeten te vaak lang van tevoren besproken worden. Redelijk wat opmerkingen worden ook geplaatst over het niveau en de kwaliteit van veel theater- en muziekvoorstellingen in Amersfoort. Men vindt dat de kwaliteit hiervan beter kan. Verbetering van de akoestiek van theater de Flint wordt expliciet genoemd. Verder geeft men meermaals aan uitbreiding van het aanbod klassieke muziek te waarderen. Overigens geeft een deel van de respondenten die niet te spreken zijn over het niveau en de kwaliteit van theater en muziek in Amersfoort aan het niet zo erg te vinden voor meer bijzondere kunst en cultuur naar grote steden als Utrecht en Amsterdam te reizen.

Vathorst minder op Amersfoort gericht

De bewoners van Vathorst blijken in verhouding met de gemiddelde Amersfoorter iets minder actief te zijn op gebied van cultuurparticipatie. Dit lijkt in tegenspraak met het feit dat hoger opgeleiden in het algemeen meer aan kunst en cultuur doen. Een mogelijke verklaring is dat men in deze wijk met een hoog aandeel tweeverdieners nog relatief veel in beslag wordt genomen door jonge kinderen en de inrichting van de woning.

Door de perifere ligging ten noorden van de A1 zijn de bewoners van de wijk Vathorst minder op (het centrum van) Amersfoort gericht dan bewoners van andere wijken. Dit komt ook in zekere mate tot uiting in de culturele activiteiten van de bewoners van Vathorst. Deze zijn in het algemeen minder bekend en worden ook minder bezocht door inwoners van Vathorst. De enige uitzondering hierop vormen Theater de Flint en de Kunstuitleen. Voor deze voorzieningen geldt dat Vathorsters er even vaak komen als de gemiddelde Amersfoorter. De inwoners van Vathorst blijken meer op culturele voorstellingen en instellingen *buiten* Amersfoort gericht zijn dan op het aanbod in Amersfoort. Wat betreft de tevredenheid over het culturele aanbod hebben de inwoners van Vathorst nagenoeg dezelfde mening als de gemiddelde Amersfoorter.

Streefwaarden programma Cultuur

In de gemeentebegroting 2007-2010 van de gemeente Amersfoort zijn binnen het programma Cultuur een aantal streefwaarden geformuleerd voor het jaar 2007. In hoeverre verschillen de actuele kernwaarden van deze streefwaarden?

Tabel 13: Streefwaarden en kengetallen programma Cultuur

effectindicatoren	kengetal 2003	kengetal 2006	streefwaarde 2007
% inwoners dat in de afgelopen 12 maanden een voorstelling voor toneel/ musical/ dans/ cabaret in Amersfoort heeft bezocht	29%	25%	30%
% inwoners dat in de afgelopen 12 maanden een pop/ klassiek/ jazz/ operaconcert in Amersfoort heeft bezocht	28%	26%	30%
% inwoners dat in de afgelopen 12 maanden een museum of galerie in Amersfoort heeft bezocht	17%	17%	25%
% inwoners dat actief en georganiseerd aan kunst en cultuur doet	12%	12%	*
% inwoners dat tevreden is over het cultuuraanbod in algemene zin	59%	61%	65%

*: Streefwaarde 2007 niet bekend.

Bron: O&S, Gemeentebegroting gemeente Amersfoort 2007-2010.

In bovenstaande tabel is te zien dat de kengetallen voor 2006 bijna allemaal iets lager uitvallen dan of gelijk blijven aan de kengetallen voor 2003. Alleen het kengetal behorend bij het aandeel inwoners dat tevreden is over het cultuuraanbod lijkt in 2006 iets te zijn gegroeid ten opzichte van 2003. Belangrijk bij het interpreteren van deze cijfers is echter wel dat van significante verschillen tussen 2003 en 2006 geen sprake lijkt te zijn. De streefwaarden voor 2007 zijn nog niet bereikt. Men kan zich ook afvragen hoe realistisch deze waarden zijn.

5.6 Informatiekanalen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de vraag hoe Amersfoorters zich op de hoogte stellen van het aanbod aan kunst en cultuur in Amersfoort.

Tabel 14: Gebruik van informatiebronnen kunst- en cultuuraanbod Amersfoort in 1998, 2003 en 2006

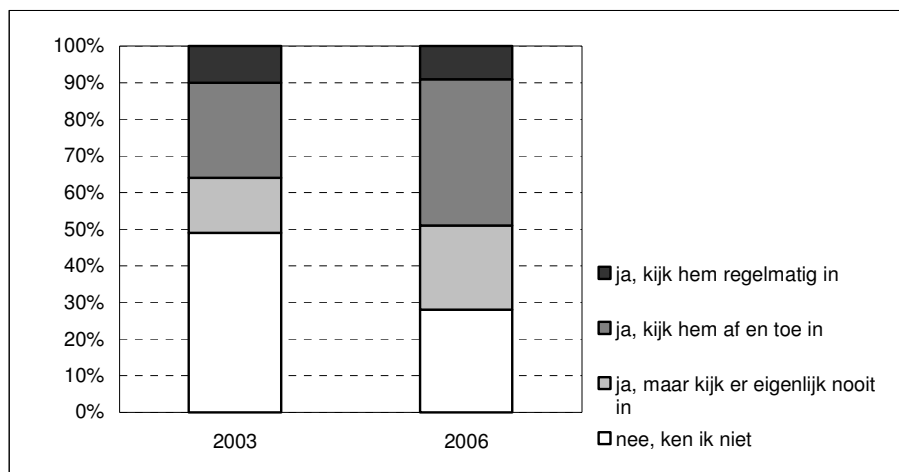
informatiebronnen	1998	2003	2006
Amersfoortse Courant	45%	40%	29%
huis-aan-huis bladen	59%	66%	72%
programmaboekjes van theaters en instellingen	-	56%	39%
websites theater/instelling	-	-	25%
lokale radio en t.v. en teletekst/teksttelevisie	22%	17%	11%
“Uit in Amersfoort”, de culturele uitagenda	34%	23%	32%
buren, kennissen, familie	32%	36%	34%
ik ben daar niet van op de hoogte	10%	5%	6%
Totaal antwoorden	202%	243%	248%

Opmerking: de percentages in de kolommen zijn opgeteld meer dan 100%, omdat men meer dan één bron mocht noemen. De antwoordcategorieën zijn soms iets aangepast. Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Informatie vooral via huis-aan-huis bladen

In tabel 14 is te zien dat Amersfoorters net als in 1998 en 2003 hun informatie over het kunst en cultuuraanbod vooral via huis-aan-huis bladen verkrijgen. De Amersfoortse Courant en de programmaboekjes van theaters en instellingen worden hiervoor aanzienlijk minder vaak geraadpleegd dan in 2003 het geval was. De terugloop in het aantal abonnees en de naamsverandering van het AD Amersfoortse Courant zou het teruggelopen gebruik van deze informatiebron kunnen verklaren. De terugloop van het gebruik van de programmaboekjes zou te maken kunnen hebben met de toevoeging van een nieuwe categorie bij deze vraag in 2006, namelijk de categorie “websites theater/instelling”. Misschien dat men eerder al de programmaboekjes op het internet raadpleegde maar toen dus niet kon kiezen voor de optie “websites theater/instelling”.

Figuur 21: Bekendheid en gebruik “Uit in Amersfoort” in 2003 en 2006

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Culturele uitagenda bekender geworden

Aan de mensen die in kunst en cultuur geïnteresseerd zijn, is de vraag gesteld of ze de culturele uitagenda van Amersfoort “Uit in Amersfoort” kennen en zo ja, of ze hem wel eens inkijken. In 2003 gaf maar liefst de helft van de respondenten nog aan niet met deze uitagenda bekend te zijn. In 2006 zegt 28% deze agenda niet te kennen. De bekendheid van de culturele uitagenda is in de afgelopen jaren dus aanzienlijk toegenomen onder de Amersfoorters.

Uitagenda op internet bekender en vaker bezocht

Hoewel de bekendheid van de website “uit in Amersfoort” groeit is nog altijd een ruime meerderheid niet op de hoogte van het feit dat de uitagenda ook op het internet te raadplegen is. Maar liefst 70%

van de in cultuur geïnteresseerde Amersfoorters wist dat niet. 11% wist dat wel en heeft de website ook wel eens bezocht. In tabel 15 worden bekendheid en gebruik van deze website in 2003 en 2006 met elkaar vergeleken.

Tabel 15: Bekendheid en gebruik website “Uit in Amersfoort” in 2003 en 2006

bekend met de website ‘Uit in Amersfoort’ en zo ja, bezocht?	2003	2006
nee, dat wist ik niet	85%	70%
ja, maar ik heb de site nog nooit bezocht	11%	19%
ja, ik heb de website al eens bezocht	4%	11%

Bron: O&S, Vrijtijdsmonitor

Bijlage: vragenlijst met scores in %

De percentages zijn gebaseerd op de respondenten van tussen de 18 en de 75 jaar oud.
De percentages tussen haakjes geven het deel van de respondenten weer dat de vraag heeft beantwoord.

A. Deelname aan sport

1 Ziet u zichzelf als sporter? (95%)

- 39% Ja
- 61% Nee

2 Welke van de volgende sporten heeft u in de afgelopen 12 maanden beoefend? (96%)

(u mag meerdere antwoorden aankruisen)

- 25% Ik heb niet aan sport gedaan → ga naar vraag 11
- 6% aerobics/steps (1)
- 1% atletiek (2)
- 4% badminton (3)
- 1% basketbal (4)
- 5% biljart/poolbiljart/snooker (5)
- 0% boksen (6)
- 4% bowling (7)
- 1% bridge (8)
- 1% dammen (9)
- 5% danssport (10)
- 4% darts (11)
- 3% duiksport (12)
- 28% fitness conditie (13)
- 14% fitness kracht (14)
- 4% golf (15)
- 1% gymnastiek/turnen (16)
- 0% handbal (17)
- 15% hardlopen/joggen/trimmen (18)
- 1% hockey (19)
- 0% hondensport (20)
- 0% honkbal/softbal (21)
- 2% jeu de boules (22)
- 3% kano (23)
- 2% karten (24)
- 4% klimsport/bergwandelen (25)
- 1% motorsport (26)
- 2% paardensport (27)
- 1% roeien (28)
- 3% schaatsen (29)
- 3% schaken (30)
- 1% schietsport (31)
- 5% skeeleren/skaten (32)
- 8% skiën/langlaufen/snowboarden (33)
- 3% squash (34)
- 2% tafeltennis (35)
- 9% tennis (36)
- 2% vecht- en verdedigingssporten (37)
- 5% veldvoetbal (38)
- 4% volleybal (39)
- 17% wandelsport (40)
- 4% watersport/zeilen/surfen (41)
- 16% wielrennen/mountainbike/toerfietsen (42)
- 15% zwemsport (43)
- 3% zaalvoetbal (44)
- 4% een andere sport (45)

3 Welke van de bij de vorige vraag genoemde sporten beschouwt u als uw hoofdsport? (noem een cijfer uit de vorige vraag) (68%)

3% aerobics/steps	2% squash
2% badminton	6% tennis
2% danssport	1% vecht- en verdedigingssporten
1% duiksport	3% veldvoetbal
19% fitness conditie	2% volleybal
5% fitness kracht	8% wandelsport
2% golf	10% wielrennen/mountainbike/toerfietsen (42)
9% hardlopen/joggen/trimmen	6% zwemsport (43)
1% paardensport	2% zaalvoetbal (44)
1% skeeleren/skaten	17% een andere sport

4 Hoe regelmatig beoefende u deze bij vraag 3 genoemde hoofdsport? (71%)

6% (vrijwel) dagelijks
42% een paar keer per week
37% ongeveer eens per week
9% een paar keer per maand
3% ongeveer eens per maand
4% een (paar) keer per jaar

5 Waar beoefende u deze sport? (71%)

28% sportvereniging
27% sportschool, fitness, commerciële club
1% onderwijsinstelling
4% bedrijf
11% anders georganiseerd (met vrienden, fiets/loopgroepje, wijkvoetbal, etc)
31% ongeorganiseerd, individueel

6 In welke gemeente sport u dan meestal? (67%)

33% binnen Amersfoort in Liendert, Rustenburg, Randenbroek, Schuilenburg, Kruiskamp, Koppel of Soesterkwartier
34% in de rest van Amersfoort (incl. Hoogland / Hooglanderveen)
6% in Leusden
1% in Nijkerk/Hoevelaken
2% in Soest of Baarn
9% in een andere gemeente
15% ik sport niet in een specifieke gemeente (bijvoorbeeld fietsers)

7 Van wat voor accommodatie maakt u dan doorgaans gebruik? (71%)

(u mag meerdere antwoorden geven)

32% geen accommodatie maar openbare ruimte: park, trapveldje, openbare weg, bos	→ naar vraag A9
25% sporthal, sportzaal, gymnastiekzaal	
15% sportterrein, sportveld, tennisbaan, atletiekbaan	
23% commerciële sportaccommodatie	
3% buurthuis, wijkgebouw	
4% Sportfondsenbad	
6% ander zwembad	
12% ergens anders	

8 Hoe beoordeelt u deze accommodatie? Wilt u per aspect aangeven wat uw oordeel is? (55%)
(als u bij de vorige vraag meerdere antwoorden heeft gegeven, vul deze vraag dan in voor de eerste accommodatie die u heeft aangekruist)

	goed	matig	slecht	n.v.t.
A kwaliteit	75%	18%	3%	4%
B bereikbaarheid	83%	11%	1%	5%
C kosten	50%	31%	5%	14%

9 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om aan sport te doen? (71%)

(geef maximaal twee antwoorden)

- 22% recreatief bezig zijn
- 61% lichaamsontwikkeling, conditieverbetering
- 35% opdoen van sociale contacten, gezelligheid
- 10% competitie, prestatie
- 56% gezondheid
- 3% anders

10 Hoeveel besteedt u bij benadering per jaar aan deze sport?

	contributie (57%)	kleding, materialen, vervoer et cetera (64%)
0 – 50 euro	18%	33%
50 - 150 euro	27%	34%
150 - 250 euro	20%	17%
250 - 350 euro	10%	6%
meer dan 350 euro	25%	10%

11 Zou u wel (méér) aan sport willen doen? (97%)

- 16% nee, ik interesseer me er niet zo voor → *ga naar vraag B1*
- 8% nee, ik ben daar lichamelijk niet (meer) toe in staat → *ga naar vraag B1*
- 29% nee, ik doe al genoeg → *ga naar vraag A13*
- 48% ja, ik zou wel meer aan sport willen doen

**12 U heeft bij de vorige vraag aangegeven wel meer aan sport te willen doen. (49%)
 Waarom doet u dat dan niet?**

(geef maximaal 2 antwoorden)

- 45% ik heb te weinig tijd
- 4% ik weet onvoldoende wat er te doen is
- 7% ik ben daar lichamelijk niet (meer) toe in staat
- 25% dat kost teveel geld
- 14% allerlei praktische redenen (bijv. kinderopvang)
- 3% er is weinig bij mij in de buurt te doen
- 6% ik ken niemand om samen mee te sporten
- 29% geen bijzondere reden, het komt er gewoon niet van
- 11% andere redenen

13 Wat vindt u van het aanbod (hoeveelheid en diversiteit) aan sportvoorzieningen in Amersfoort? (73%)

- 52% ik ben er tevreden over
- 39% ik ben daar onvoldoende van op de hoogte
- 9% ik ben er niet (zo) tevreden over

14 Wilt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten? (40%)

B. Evenementen en toeristische activiteiten

1 Hieronder staan toeristische activiteiten die in de afgelopen 12 maanden meerdere malen zijn gehouden. Wilt u:

- in kolom A de evenementen/activiteiten aankruisen waarvan u wist dat ze gehouden werden?
- in kolom B de evenementen/activiteiten aankruisen die u in de afgelopen 12 maanden zelf heeft bezocht?
- in de laatste kolom met een rapportcijfer aangeven wat u ervan vond: van 1 (=zeer slecht) tot 10

	A ja, bekend	B ja, bezocht/ meegedaan	C rapportcijfer
A Kunst Kijk Route	44%	8%	7,2
B voorstellingen Theater Terras	19%	4%	7,2
C rondvaarten Waterlijn	78%	28%	8,0
D de fietsboot op de Eem (Eemlijn)	65%	9%	7,7
E Minitrips Eemlijn (per busje)	16%	1%	6,0
F kindervoorstellingen van Stadscarrousel in de binnenstad of in Emiclaer	21%	3%	7,3
G familievoorstellingen Openluchttheater	33%	3%	7,2
H Vijverconcerten in Kattenbroek	51%	6%	7,2
I rondleiding door de binnenstad	54%	5%	7,6
J Snuffelmarkt op het OLV Kerkhof	50%	18%	7,2
K Levende Historie in de binnenstad	46%	12%	7,3
L muziektopredens op de Groenmarkt	63%	27%	7,6

2 Hieronder staan evenementen die in de afgelopen 12 maanden één keer zijn gehouden. Wilt u:

- in kolom A de evenementen aankruisen waarvan u wist dat ze gehouden werden?
- in kolom B de evenementen aankruisen die u in de afgelopen 12 maanden zelf heeft bezocht?
- in de laatste kolom met een rapportcijfer aangeven wat u van ervan vond: van 1 tot 10?

	A ja, bekend	B ja, bezocht	C rapportcijfer
A Carnavalsoptocht Hoogland (februari)	76%	22%	7,9
B Koninginnedagactiviteiten in binnenstad (april)	80%	27%	6,5
C Smartlappenfestival (binnenstad, april)	66%	10%	7,6
D Proef Amersfoort (op De Hof, mei)	78%	19%	7,1
E Jazzfestival (binnenstad, mei)	81%	28%	7,5
F Avondvierdaagse Amersfoort of Hoogland (mei/juni)	74%	13%	7,2
G Pinksterkermis Rubensstraat (juni)	40%	8%	5,6
H Multiculturele Manifestatie (Sportpark Zielhorst, juni)	21%	3%	6,0
I Poortersfestival (Chinese opera, juni)	17%	1%	6,9
J Amersfoortse Familiedagen (juni)	19%	1%	7,0
K Torenpopfestival (OLV Kerkhof, juni)	36%	7%	7,4
L Havikconcert(en) (juni)	22%	3%	7,3
M Amersfoortse Wandeltweedaagse (juni)	20%	1%	7,0
N Opera l'Orfeo (Havenweg, juni/juli)	11%	2%	7,6
O Dutch Open tennistoernooi (Bokkeduinen, juli)	70%	5%	7,3
P Festival Et cetera (in en om de binnenstad, juli)	53%	15%	7,6
Q Festival Dias Latinos (binnenstad, augustus)	77%	28%	7,7
R Open Monumentendag (september)	46%	9%	7,8
S Keistadfeesten (binnenstad, september)	78%	20%	7,0
T Dorpsfeest Hoogland (park Schothorst, september)	60%	16%	8,0
U Staalkaart Amersfoortse kunstenaars (binnenstad, oktober)	15%	4%	7,3
V Kerst in Amersfoort (o.a. IJsbahn OLV Kerkhof,)	43%	15%	7,5

3 Wat vindt u van het aanbod aan evenementen en toeristische activiteiten in Amersfoort? (95%)

- 72% ik ben er tevreden over
23% ik ben daar onvoldoende van op de hoogte
5% ik ben er niet (zo) tevreden over

4 Wilt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten?

C. DEELNAME AAN KUNST EN CULTUUR

C1 Er zijn verschillende manieren om bezig te zijn op het gebied van kunst en cultuur. Kunt u van de onderstaande voorbeelden aangeven of u daar de afgelopen 12 maanden zelf -dus actief- iets aan gedaan heeft?

	ik doe er niets aan	ik volg een cursus	ik ben lid van een vereniging	actief (maar niet georganiseerd)
A toneel (85%)	96%	1%	1%	3%
B muziek, zang, musical (87%)	84%	1%	5%	10%
C dans, ballet (82%)	94%	2%	3%	3%
D fotografie, film, video (85%)	78%	1%	0%	22%
E schrijven van proza/poëzie (82%)	95%	0%	0%	5%
F schilderen, beeldhouwen (84%)	91%	3%	0%	6%

C2 Kunt u van de onderstaande Amersfoortse instellingen op het gebied van kunst en cultuur aangeven of u ze kent en of u ze de afgelopen twee jaar heeft bezocht? (100%)

	ja, bekend	ja, bezocht
A de Openbare Bibliotheek	87%	44%
B museum Flehite	78%	22%
C Armandomuseum	50%	10%
D het Rietveldpaviljoen van de Zonnehof	42%	9%
E het Mondriaanhuis	68%	9%
F de Kunstuitleen	41%	3%
G poppodium De Kelder	45%	5%
H theater De Lieve Vrouw	74%	25%
I De Flint	86%	39%
J Scholen in de Kunst (de Muziekschool, Popschool, Dansschool, Mirakel, Vrije Academie, etc.)	49%	10%
K het Stadsarchief	34%	4%

C3 Hoe vaak bent u in de afgelopen 12 maanden naar de volgende voorstellingen/instellingen geweest? En hoe vaak was dat in Amersfoort? (100%)

	in Amersfoort (% dat minimaal 1 bezoek heeft afgelegd)	buiten Amersfoort
A toneelvoorstelling	13%	8%
B musical, show, revue	8%	21%
C dans/balletvoorstelling	5%	4%
D cabaret, kleinkunst	12%	8%
E concert klassieke muziek	6%	11%
F opera of operette	2%	2%
G popconcert/festival	15%	23%
H jazz/bluesconcert	12%	5%
I dance/houseparty	2%	6%
J filmtheater/filmhuis	17%	6%
K bioscoop	49%	16%
L museum/galerie	17%	19%
M kunstuitleen	1%	2%
N kunstenaar / atelier	6%	5%

C4 Als u uw antwoorden op de voorgaande vragen in ogenschouw neemt, zou u dan méér aan kunst en cultuur willen doen? (94%)

38% nee, ik interesseer me er niet zo voor → *ga naar vraag D1*

20% nee, ik doe al genoeg → *ga naar vraag C6*

13% ja, in actieve zin: (*kies een letter uit vraag C2*)

29% ja, in passieve zin: (*kies een letter uit vraag C3*)

C5 U heeft bij de vorige vraag aangegeven wel meer aan kunst en cultuur te willen doen. Waarom doet u dat dan niet? (39%)

(geef maximaal 2 antwoorden)

36% ik heb te weinig tijd

10% ik weet onvoldoende wat er te doen is

3% ik wil niet alleen en ken niemand om mee samen te gaan

28% dat kost teveel geld

17% allerlei praktische redenen (bijv. kinderopvang)

6% er is te weinig aanbod naar mijn smaak

2% er is te weinig in de buurt te doen

35% geen bijzondere reden, het komt er gewoon niet van

10% andere redenen

C6 Wat vindt u van het aanbod van kunst en cultuur in Amersfoort? (61%)

61% ik ben er tevreden over

33% ik ben daar onvoldoende van op de hoogte

6% ik ben er niet (zo) tevreden over

C7 Wilt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten?

C8 Hoe stelt u zich in het algemeen op de hoogte van wat er op uitgaansgebied, kunst en cultuur in Amersfoort te doen is? (63%)

(u mag meerdere antwoorden aankruisen)

- 29% via de Amersfoortse Courant
- 72% via de huis-aan-huis bladen
- 39% via programmaboekjes van theaters/instellingen
- 25% via websites van theater/instelling
- 11% via de lokale radio en tv en teletekst/teksttelevisie
- 32% via 'Uit in Amersfoort', de culturele uitagenda
- 34% via buren, kennissen, familie
- 6% ik ben daar niet van op de hoogte

C9 Kent u de folder 'Uit in Amersfoort', de culturele uitagenda van Amersfoort? En zo ja: kijkt u 'm wel eens in? (63%)

- 28% nee, die ken ik niet
- 23% ja, maar ik kijk 'm eigenlijk nooit in
- 40% ja, en ik kijk 'm zo af en toe in
- 9% ja, en ik kijk 'm regelmatig in

C10 Wist u dat de culturele uitagenda ook op internet te bekijken is (www.UitinAmersfoort.nl)? En zo ja: heeft u die website al eens bezocht? (61%)

- 70% nee, dat wist ik niet
- 19% ja, maar ik heb de site nog nooit bezocht
- 11% ja, ik heb de website al eens bezocht

D. Openluchtrecreatie

1 In en om Amersfoort liggen diverse recreatiegebieden waar u kunt fietsen, wandelen en dergelijke. Kunt u per gebied aangeven hoe vaak u de gebieden in de afgelopen 12 maanden heeft bezocht (1e kolom) en wat u daar toen heeft gedaan (noem de belangrijkste activiteit in de 2e kolom)? (68%)

<i>Hoe vaak kwam u daar?</i>	<i>Wat doet u daar meestal?</i>
1 vrijwel dagelijks	1 wandelen/trimmen
2 paar keer per week	2 fietsen
3 eens per week	3 hond uitlaten
4 paar keer per maand	4 waterrecreatie
5 eens per maand	5 picknicken, zonnen, luieren
6 een of enkele keren	6 natuur beleven
7 ik ben daar niet geweest	7 iets anders

In Amersfoort	% dat er geweest is	meest genoemde activiteit
1 Stadspark Schothorst	49%	wandelen/ trimmen
2 Waterwingebied Liendert/Rustenburg en groengordel Randenbroek/Schuilenburg	22%	fietsen
3 Valleikanaal en omgeving in de stad	31%	fietsen
4 Park Randenbroek en de Heiligenbergerbeek	34%	wandelen/ trimmen
5 Nimmerdor (Leusderkwartier)	15%	wandelen/ trimmen
6 Klein Zwitserland / Galgenberg (Bergkwartier)	16%	wandelen/ trimmen
7 Birkhoven/Bokkeduinen	40%	wandelen/ trimmen
8 het Zocherplantsoen (rondom binnenstad)	19%	wandelen/ trimmen
9 Bloeidaal (De Wieken/Stoutenburg Noord)	3%	fietsen
10 Hoogland-West / Coelhorst	31%	fietsen
11 Park van de Tijden (in Vathorst)	7%	iets anders

12 Groengordel Soesterkwartier	8%	fietsen
13 groen en groenplekken in uw directe woonomgeving, anders dan de bovengenoemde	37%	wandelen/ trimmen

Omgeving Amersfoort

14 bos ten zuiden van Amersfoort: Den Treek/ Lockhorst/ Henschoten/ Austerlitz	52%	wandelen/ trimmen
15 bos ten westen van Amersfoort: Soestduinen/ Soest(erberg)/ Den Dolder/ Lage Vuursche	48%	wandelen/ trimmen
16 Eemvallei ten noord(west)en van Amersfoort: Baarn/ Eemnes/ Bunschoten-Spakenburg	33%	fietsen
17 Gelderse Vallei ten noordoosten van Amersfoort: Hoevelaken/ Nijkerk/ Polder Arkemheen	28%	fietsen
18 Gelderse Vallei ten zuidoosten van Amersfoort: Leusden/Woudenberg/Scherpenzeel/Achterveld	30%	fietsen

2 Kunt u aangeven welk gebied u de afgelopen tijd voor het laatst bezocht heeft?
(vul het cijfer in dat voor het gebied staat bij de vorige vraag) (82%)

1 (Stadspark Schothorst)

3 Hoe bent u die laatste keer naar dat recreatiegebied gegaan? (88%)

auto / motor	28%
fiets / bromfiets	37%
bus / trein	0%
lopend	34%
anders (taxi, fietsboot, skeeleren)	1%

4 Als u twee uur of langer van huis gaat om buiten te recreëren, gaat u dan meestal naar bovenstaande gebieden in (de buurt van) Amersfoort, of vaker naar gebieden elders in het land? (90%)

meestal in (de buurt van) Amersfoort	55%
meestal elders	29%
allebei even vaak	16%

5 Wat vindt u van de mogelijkheden om buiten te recreëren in en om Amersfoort? (92%)

ik ben er tevreden over	71%
ik ben daar onvoldoende van op de hoogte	21%
ik ben er niet (zo) tevreden over	8%

6 Wilt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten?

7 Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende uitspraken over recreatief fietsen in en rond Amersfoort?

A er zijn in de omgeving van Amersfoort veel mooie gebieden om recreatief te fietsen (93%)

helemaal eens	40%
mee eens	44%
mee oneens	3%
helemaal oneens	0%
weet niet/geen mening	12%

B de fietsgebieden rond Amersfoort zijn met de fiets vanaf huis via aantrekkelijke routes te bereiken (93%)

helemaal eens	23%
mee eens	46%
mee oneens	13%
helemaal oneens	2%
weet niet/geen mening	17%

C ik weet waar ik leuk kan fietsen in en rond Amersfoort (94%)

helemaal eens	26%
mee eens	49%
mee oneens	7%
helemaal oneens	2%
weet niet/geen mening	15%